БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 126 (8651) 1958 оной май 30, пятница Сэн 20 мүнгэн

Шэнэ газар ашаглаха уялгаа дүүргэе

КПСС-эй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоолые бэелүүлэн, манай республикын колхоз болон совхозууд шэнэ, залуур газар элдүүрилхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн, хэжэшье байна. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада республика дотор 250 мянга гаран гектар ойроо хүртөөгүй байһан газар хахалагдан, тэндэ ороохо таряан, тэжээлэй ургамалнууд таригдажа, адуу малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ туһа нэмэри болоод үгөө.

Гэбэл, нёдондо колхоз, совхозуудһаа 1954 онойхидо орбол һү һаалгаяа 2,2 дахин, мяха абалгаяа 2,4 дахин, ноһо—1,8 дахин, үндэгэ—1,3 дахин дээшэлүүлжэ шадаа бшу. Парти, правительствын абаһан шиидхэбэриин ушар удхые һайса ойлгожо, шэнэ газар хахалха хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулһан Зэдын, Яруунын аймагай зарим колхозууд, тэндэхи совхозууд адуу малайнгаа ашаг шэмые ехэдхэхэ талаар бүришье һайн амжалта туйлаһан байха юм.

Шэнэ газарай хахалгадаһаа ашаар республика дотор бар ехээр бэлэдэгдэдэг болоо. Энэнь тогтуурита баян ургаса абаха хэрэгтэ шухала арга нүхэсэл боложо үгэнэ.

Тиигэбэшье, жэлһээ жэлдэ олошоржо байгаа адуу малые хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангажа үшөөл шадагданагүй. Олон колхоз, аймагууд тэжээлэй дутамагһаа боложо, адуу малаа гарзада оруулна, һү, мяха, ноһо, үндэгэ багаар абана. Ушар иимэһээ шэнэ газар элдүүрилхэ хүдэлмэриие саашадаашье олонхоостойгоор ябуулха ёһотойбди. 1958 ондо колхоз болон совхозуудта 91 мянган гектарһаа бага бэшэ шэнэ газар хахалха гэһэн социалистическэ уялга республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ байгша оной март һарада абагдаһан. Мүн иимэ шиидхэбэри XX областной партийна конференци абаһан байха юм.

Хараалһан түсэбөө дүүргэжэ, абаһан уялгаяа бэелүүлхэ саг ерээ. Энэ талаар Түнхэнэй, Бичурын, Яруунын аймагай колхозууд яһала ороолдоно. Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой механизаторнууд СССР-эй Верховно Соведэй депутат, бригадир нүхэр Таханов түрүүтэй гурбан зуугаад гектар муу урһаса үгэдэг сабшалан хахалаад, табяад гектар газарые шугы, бургааһанһаа сэбэрлээд байна. Мүн энэ шухала хүдэлмэри «Искра», Калининэй нэрэмжэтэ колхозуудта эршэтэйгээр ябуулагдана. Аймагай колхозуудта бүхы ээрэ һүүлэй мэдээгээр мянгаад гектар шэнэ газар хахалагдаа. Шэнээр хахалагдаһан газарта тэжээлэй ургамалнууд таригдана.

Түнхэнэйхид шэнэ газар элдүүрилхын түлөө эртээнһээ бэлдэһэн байха юм. Механизаторнуудай ухамайлан бүтээһэн машинаар үбэлдөө шугы бургааһые отолжо хаяһан байна. Мүнөө тэрэ газараа намаг, жэжэ бургааһатай хүрьһэ хахалха томо плугаар элдүүрилнэ.

Гэхэ зуура, республика дотор шэнэ газар элдүүрилхэ түсэб, уялганууд муугаар дүүргэгдэнэ. Нёдондоной энэ үеынхидэ орбол хоёр дахин бага талмай элдүүрилэгдэд байха юм. Закаменай, Заиграйн, Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Торинн аймагай колхоз болон совхозуудта энэ хүдэлмэри гэдэргэ татагдажа, һаял эхилжэ байһаниинь гэмшэлтэй. Тиин дурсагдаһан аймагуудта ургаса багаар үгэдэг сабшалангай, бэлшээриин газар захаһаа олдохо, тэрэниие хахалха трактор, машинануудшье бии ха юм. Тэдэнэртэ юун һаалта хэнэ гээшэб? Нэн түрүүн тэндэхи колхозуудай, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, аймагай партиина, советскэ органууд энэ шухала хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандана, ороолдолго багаар гаргана.

Мүнөө саг орой боложо, шэнээр хахалагдаһан газарые энэ жэлдэ ургаса абахаар ашаглаха аргагүй болохоёо байһаниинь мэдээжэ. Мүн манай эндэхи эрхэ байдалда шэнэ, залуур газарые хабар эртэ, газарай хүрьһэнэй гэдэхэтэй сасуу хахалхада зохистой гэжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулһан байна бшуу.

Гэхэтэй хамта, шэнэ газар элдүүрилхэдээ хүрьһэнэйнь һайниие шалэхэ шухала. Хүжартай, хайр шулуутай, элһэн хүрьһэтэй газарые хахалжа болохогүй. Ой модотой, шугы бургааһатай газарые сэбэрлэн хахалхадаа, полиие һалхинһаа хамгаалхын тула тусгаар һөөг модо гонзойлгон үлөөхэ хэрэгтэй.

Дагнаһа ехэтэй, хяаг ногоотой газарые хахалхынгаа урда тэз тэндэ дискэтэй борной хэдэн удаа хэрээлүүлэн ябуулбал, хүрьһэнь хожом элдүүрилхэдэ бэлэн боложо үгэдэг байна. Шэнээр хахалагдаһан газар дээрэ буртаг үбһэнэй ургахые харалсажа байгаад, тэрэнээ дискэтэй лущильнигаар, борной шэрэлгэжэ ябаад элдүүрилхэ хэрэгтэй.

Нүхэд механизаторнууд! Энэ жэлдэ 91 мянган гектарһаа доошо бэшэ шэнэ газар хахалха гэһэн уялгаяа дүүргэхын түлөө бүхы мэргэжэл шадабаряа, ороолдолго хэшээгээ гаргая.

СССР-эй хилые сахигшадай 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан

Манай Эхэ ороной хилые хёрхо хурсаар хаража байдаг—советскэ погранична сэрэгшэдэй эмхидхэлһээр 40 жэлэй ой майн 28-да гүйсэбэ. Энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан Москвада Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ центральна клуб соо майн 27-до болоо.

Хилэ сахигшад—солдадууд, сержантууд, старшинанууд, офицернууд болон генералнууд, ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд суглаанда хабаадаһан байна.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй составые хүндэтэ президиумдэ түйлай ехэ дэбжэлтэйгээр һунгаба.

Армиин генерал И. А. Серов тобшохон үгэ хэлэжэ, суглаа нээгээ.

Гүрэнэй аюулгүйе хамгаалха комитедэй погранична сэрэгшэдэй главна управлениин начальник генерал-лейтенант И. П. Зырянов элидхэл хэхэ зуураа, 40 жэлэй турша соо хилэ сахидаг сэрэгшэдэй гаталһан дайшалха алдарта зам тухай хэлээ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй, Советскэ Правительствын үмэнэһөө суглаагшадта халуунаар угтагдан, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй Центральна Комитедэй секретарь Н. А. Мухитдинов советскэ хилэ сахигшадта хандажа амаршалгые үгэ хэлэбэ.

Финляндиин президент У. К. Кекконен Узбекистанда айлшалһаар

ТАШКЕНТ, майн 28. (ТАСС). Финляндиин Республикын президент Урхо Калева Кекконен Узбекистанда хоёрдохи үдэрөө айлшалжа зуураа, республикын хүдөө ажахытай танилсажа эхилбэ.

Айлшадай һууһан автомашинанууд үглөөгүүр эртэ Ташкентһээ гаража, узбегэй ехэ трактаар гүйлгэбэ. Узбекистанһаа холуур мэдээжэ болоһон холын колхоз тээшэ айлшад шэглэбэ. «Шарк Юлдузи» («Зүүн зүгэй одон») гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд, артелиин түрүүлэгшэ Социалистическэ Ажалай гурба дахин Герой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Хамракул Турсункулов финн арадай түлөөлэгшэдые баяртайгаар угтаһан байба.

Президент У. К. Кекконен болон тэрээнтэй хамта ябалсагшад артелиин ажахытай танилсаад, хүбэн таридаг талмай хараба.

Финляндиин Республикын түлөөлэгшэдые колхознигууд сайлуулаа. Хүдөө ажахын артелиин гэшүүд хүндэтэ айлшадаа тон һайн хатарша мори, национальна тэрлиг бэлэг болгон барюулаа.

Финляндиин айлшад колхознигуудтай ябахынхяа халуунаар амаршалалсан мордожо, Ташкент ерэбэ. Тэрэ үдэртөө У. К. Кекконен болон тэрээнтэй хамта ябалсагшад Узбекскэ ССР-эй Наукануудай академиин президиумдэ ошожо, республикын эрдэмтэдтэй уулзаа. Эрдэмтэд Финляндиин президентдэ хэдэ хэдэн научна зохёолнуудаа, мүн республика дотор хэблэгдэһэн Дунда Азиин агууехэ эрдэмтэдэй зохёолнуудые барюулаа.

Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов үдэшэлэниинь У. К. Кекконенэй хүндэлэлдэ эдеэлэлгэ хэбэ.

Кукурузаяа хүсэдөөр үтэгжүүлэгдэһэн газарта, түргэнөөр, һайн шанартайгаар тария!

Тусхай звено эмхидхэгдэбэ

Түнхэнэй аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид кукурузын баян ургаса ургуулха тухай Курскэ областиинхидой Хандалга-бэшэгые һайшаан дэмжээд, тэдэнэй жэшээгээр ажаллаха гэжэ шиидээ.

Эндэ мүнөө долоон хүнһөө бүридэһэн кукуруза ургуулха тусхай звено эмхидхэгдээд, звеньеводоор нүхэр Прушенов томилогдоо.

Тус звенодо үрэжэлтэй һайн 120 гектар газар, мүн хэрэгтэй болохо зэр зэмсэг даалгагдажа үгтөө. Звеногойхид үрэнһээ томо жэжээрнь илгаад, хорододо байна. Тарилга хэхынгээ урда тээ кукурузынгаа газарта 1200 тонно наг шэбхэ, 120 центнер минеральна үтэгжүүлгэ гаргаа.

Звеногойхид кукуруза тариха, тэрэнээ харууһалжа ургуулха, хуряаха хүдэлмэри дүүһинь хэхэ юм. Тиимэһээ элдэб машинада хүдэлхэ мэргэжэл шадабаритай хүнүүд звенодо оруулагданхай. Жэшээнь, звеньевод нүхэр Прушенов өөрөө ахалагша тракторист, сеялкэшэн ба комбайнер юм.

Энэ звеногойхид Курскэ областиинхидой уряада харюу болгон, кукурузын гектар бүриһөө 300 центнерһээ доошо бэшэ эшэ набшаһа ургуулха уялга абаад, мүнөө тэрэнээ тарижа эхилэнхэй.

М. Егоров.

Бүгэдөөрөө хабаадана

«Коммунизм» колхоз аймаг соогоо ороохо таряа ехээр таридаг артельнүүдэй нэгэн юм.

Өөһэдынгөө мэдэлдэ машина, зэмсэгтэй боложо, тэдэнэй хаһа саг соонь, һайнаар заһаад, хабарай тарилгада түгэс бэлэдхэлтэйгээр ороо һэн. Тингэжэ тэдэнэр эртын тарилгые аймаг соогоо түрүүлэн, майн арбанда дүүргэһэн байна.

Малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэбэл, һү, тоһо, мяхалай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн асари ехэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха байнабди гэжэ коммунизмайхид һайса ойлгонхой. Кукурузын гектар бүриһөө 300 центнерһээ доошо бэшэ эшэ набшаһа абаха тухай курскынхидай бэшэгтэй танилсаад, эндэхи колхознигууд тодорхой уялга абанхай.

Мүнөө колхоз ногоон конвейертэ орохо 60 гектар элдэб ургамал тарина. Һаядаа зелёнко тарижа дүүргүүтэй байна.

Илангаяа кукуруза тарилгада ехэ анхарал хандуулагдана. Шинг нойтондо дуратай энэ ургамалые шалэгдэмэл һайн, наруули дулаан газарта, пар дээрэ тарихань. Тарилгын газар һайса элдүүрилэгдэһэн, үһалагдаһан, наг шэбхээр үтэгжүүлэгдэһэн байгаа.

Энэ жэлдэ колхозойхид кукурузаа һаалиин гүүртэнүүд шадар тарихань. Колхозой Хүндын гүүртынхид хоёрод гектарта кукуруза тариба. Гадна, Угол, Харгааста, Хуһал-Хушуун, Хаягта-Хүнды гэдэг һаалиин гүүртэнүүд шадар кукуруза тарижа дүүргэхэ болоо.

Колхозой мэргэжэл шадабаритай механизаторнууд тарилга дээрэ урда урдынхиһаа ороолдолго хэшээлтэйгээр ажаллана.

Суута шахтёр Николай Мамайн үүсхэлээр ажаллажа байгаа Түнхэнэй мэдээжэ механизатор Даба Тахановой бригадынхидай жэшээгээр трактористнууд нүхэд Норбоев, Горелов, Михайлов гэгшэд хүдэлнэ. Тэдэнэр үдэрэйнгөө нормые 130—140 процент дүүргэнэ.

Июниин нэгэн болотор «Коммунизм» колхозойхид кукурузаяа тарижа дүүргэхэнь.

Д. Жалсанова.

Шамдахаар саг ерээ

Баргажанай аймагай Карл Марксын, Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд эртын ороохото культурануудай тарилгые хаһа саг соонь, хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр үнгэргөөд, мүнөө овёс, зелёнко гэхэ мэтые тарижа байна.

Теэд мүнөө газарай хүрьһэн һайнаар дулаасажа, кукуруза, хартаабха болон овоощ тарихаар сагай тулаа ерэбэшье, эдэ колхозойхид энэ тон харюусалгатай, ажал ехэтэй хүдэлмэридэ хүсэд бэлэдхэлгүйгөөр орохоо байна.

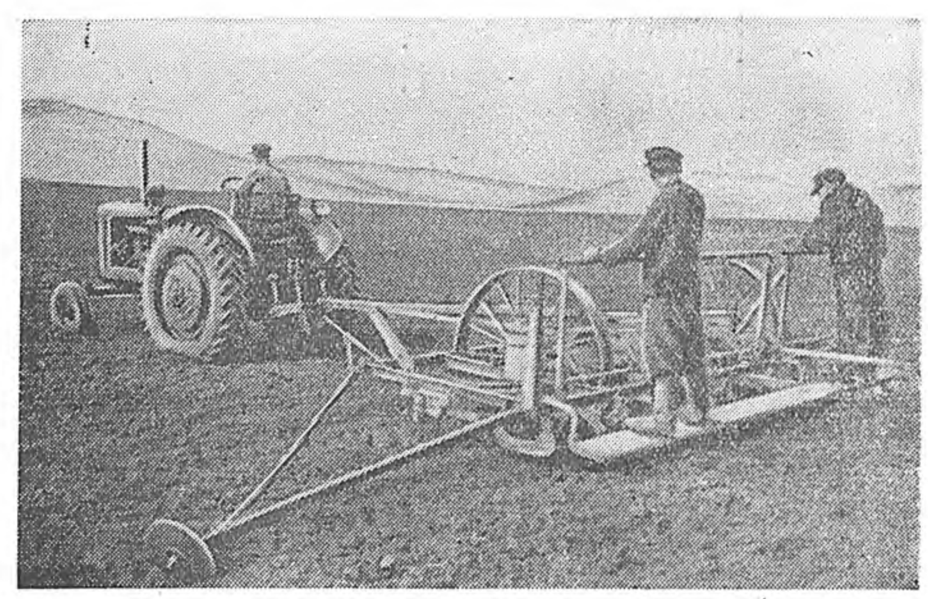
Кукуруза тарилгые Баргажанда июниин нэгэнһээ жэгдэрэн эхилхэ гэжэ хараалагданхай. Энэншье зүб гэлтэй. Хабартаа хододоо хүйтэн һалхин боложо, һая болотор газарай хүрьһэн һайнаар дулаасаагүй байгаа.

«Кукуруза тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие дүүргэжэ байнабди. Кукурузын үндэр баян ургаса абаха комплексно агрегадууд бэлэдхэгдэв. Тиин мүнөө газарай хүрьһэнэй дулаасахые хүлеэжэ байнабди» гэжэ эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нэгэнтэ бэшэ хэлэдэг байгаа. Теэд тарилга хэхэ болзорһоо 4 хоног урид рейдовэ шалгалта хэхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжиев, парторганизациинь секретарь нүхэр Раднаев), Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Устинов, парторганизациинь секретарь нүхэр Раднаев) олон дутагдал элирүүлэгдээ. Тэдэниие хаража үзэхэдэ, эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнөө жэл дээшэлүүлэгдэһэн уялга абабашье, кукуруза тарилгада урданайхяараал хайхарамжагүйгөөр хандажа байһаар. Энэ харюусалгатай хүдэлмэриие тэдэнэр муу бэлэдхэлтэйгээр, эмхигүйгөөр эхилхээ байна. Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 300 гектар кукуруза тариха юм. Эндэ мүнөө 3 комплексно агрегат эмхидхэгдэжэ, тэдэнэйнь машина, тракторнууд даалгагдажа үгтөө. Теэд нэгэшье гектар газар элдүүрилэгдэжэ, бэлэн болгогдоогүй. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, эндэ газар үһалха муугаар ябуулагдана. Майн 26-най мэдээгээр, 300 гектарһаа оройдоол 75 гектарынь үһалагдаа.

Иигэжэ байбал, тус колхоздо кукуруза тарилга ехээр унжагайрха болоно. Эндэ кукурузын үрэһэ хүрэнгэ хүсэд биишье һаа, мүнөө болотор бэлэн болгогдоогүй, томо жэжээрнь илгагдаагүй байна. Мүн кукурузын поли дээрэ наг шэбхэ дутуугаар гаргагдаһан мүртөө энэ хүдэлмэринь мүнөө зогсоогдонхой.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо бүришье олон дутагдал бии. Эндэ 250 гектар кукуруза таригдаха юм. Тэрэ тоодо, 100 гектарынь үһалагдаагүй байна. Кукуруза тарихада газар дээрэ тарилгые тэжээл бэлэдхэлэй комплексно-тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Эрдынеев) хэхэ байгаа. Эндэ кукурузын газар үһалагдабашье, үшөө нэгэшье гектар газар боронойлогдоогүй. Мүн үрэһэ хүрэнгэ, машина зэмсэгүүдынь бэлэн болгогдоогүй. Эндэ кукуруза тариха нэгэ сеялкэ бии аад, тэрэнь мүнөөшье болотор заһагдаагүй хэбтэжэ байна. Теэд комплексно агрегадай сеялкэшэн нүхэр Боржонов сеялкэеэ заһаха орондо ондоо хүдэлмэридэ ябуулагдана. Мүн кукурузын үрэһэн томо жэжээрээ илгагдаагүй.

Рейдовэ шалгалтада хабаадагшад: **Д. Санданов**, «Баргузинская правда» газетын хүдөө ажахын таһагые даагша; **О. Раднаев**, «Бурят-Монголой үнэн» газетын корреспондент.

Бичурын совхоз энэ жэлдэ 270 гектар кукуруза тарижа, тэрэнэй гектар бүриһөө 300 центнерһээ доошо бэшэ ногоон тэжээл абаха гэһэн уялгатай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозойхид кукурузаяа тарижа байна. А. Истоминой фото.

ПРЕДПРИЯТИИН ДОЛООН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ

Москвагай торго нэхэдэг комбинатда нээмэл партийна суглаан боложо, долоон жэлэй түсэбэй (1959—65 онуудай) проект зүбшэн хэлсэгдэбэ. Хими, жаккардова будүүдые, хэмэл арһа бүтээдэг предприятинууд бүри һайжаруулагдаха байна. Долоон жэлэй турша соо эльбээргэ бүд гаргалга 64 процентээр, хэвтэй бүд гаргалга гурба дахинһаа үлүүгээр ехэ болохо юм.

Хажуу тээнь залгалаа гэр барилһанай, мүн дээрэхи дабхарьнь нэмэлһэнэй, хамнабарынь таһагуудай үлүү зайе эзэглэһэнэй ашаар комбинатай үйлэдбэриин талмай үргэдхэгдэжэ, нэхэлгэнь цехтэ жаккардова машинануудай шэнэ станок—автомадууд тодхогдохо, тиихэдэ будалга-гоёолто эзэгдэ үндэр бүтээсэтэй машинануудаар үүтэхэ байна.

Холимол утаһа ехээр хэрэглэхэ гэжэ хараалагдана.

Мүн ажалай бүтээсые 20 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ түсэблэгдэбэ.

ШЭНЭ КИНОТЕАТРНУУД

Ниислэлэй баруун урда райондо, Ленинскэ проспектдэ айхабтар ехэ, гоёшье байшан бодхоогдобо. Эндэ баригдаһан байрын томо гэрнүүдэй дунда газаа тээхи гоёолтонуудаараа тус байшан онсо шалгарна.

Энэ хадаа 1060 хүнэй һууритай харалгын залтай «Прогресс» гэжэ шэнэ кинотеатр гээшэ. Мүнөө барилгын доторхи хүдэлмэринүүд дүүргэгдэжэ байнхай. Шэнэ кинотеатр энэ жэлэй июльдэ нээгдэхэ.

Мүнөө үедэ Москвада үшөө 9 кинотеатр баригдажа байна. «Красная Пресня» гэжэ культурын болон амаралтын паркда 600 хүнэй һууритай харалгын хоёр залтай байшан бодхоогдоно. Һаяар эндэ кинокартинанууд харуулагдахань. Мүн Новопесчанна үйлсэдэ 1060 хүнэй һууритай, Ждановска районой культурын болон амаралтын паркда 800 хүнэй һууритай, Авиамоторно үйлсэдэ 700 хүнэй һууритай үргэн экранна кинотеатрнууд баригдажа байна.

Тэрэшэлэн Эб найрамдалай проспектдэ, Октябрьска полидо болон бусад газарта баригдаһан шэнэ гэрнүүдэй дэргэдэ энэ жэлдэ кинотеатрнууд нээгдэхэ.

МАНАЙ ЭХЭ ОРОНОЙ НИИСЛЭЛ МОСКВАДА

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тоо бүридхэл хэдэг аналитическэ машина бүтээдэг Москвагай заводто цехын начальник И. Ф. Федотов (зүүн гарһаа), мастер-хинагша В. А. Мигачев гэгшэд тоо бодолго хэдэг машина тааруулжа байна.

ТАСС-эй фотохроникэ.

МИНИСТЕРСТВЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД ЭРДЭМЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Зам харилсаанай министерствын партийна комитедэй дэргэдэ марксизм-ленинизмын университедэй филиал арбан дүрбэдэхи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Һаяхан эндэ һуралсалай жэл дүүрэбэ. Шалгалта үгэһэн 150 хүнэй 67-нинь эрхим сэгнэлтэ абаа. Филиалай эндэ бии болоһонһоо хойшо хамта 3364 хүн университет дүүргэжэ гараба.

Мүн 1956 ондо партийна комитедэй эндэ эмхидхэгдэһэн хоёр жэлэй экономическэ һургуули коммунистнууд, партийнабэшэ хүнүүдэй дунда ехэ мэдээжэ болонхой. Энэ һургуулида һурагшад ниитэ теоретическэ асуудалнуудһаа гадна, түмэр замай транспортын һалбариинуудай тодорхой экономико, зам харилсаанда хэрэглэгдэдэг шэнэ техникэтэй холбоотой асуудалнуудые шудалдаг. Министерствын хэдэн управлениинүүдтэ болоһон теоретическэ конференцинүүд экономическэ һургуулида һуралсагшад хабаадаа һэн. Тэндэ түмэр замые электрификацилха, шэнэ янзын паровозуудые ашаглаха, ашаа шэрэлгые түсэблэлгэ һайжаруулха тухай мүнөө дээрэхи, мүн холын хараата зорилго шиидхэлгэтэй холбоотой дурадхалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Хоёр жэлэй экономическэ һургуулиие эгээл түрүүшынь 252 хүн дүүргэбэ. Тэдэнэй олонхинь дээдэ һургуулитай юм.

ҮДЭР БҮХЭНДЭ — МИЛЛИОН БЭШЭГ

Таһалгаряагүйгөөр гүйлдэжэ байһан автомашинануудай дунда «хэлхээ холбоон» гэжэ бэшэгтэй сэнхир хүхэ автобусууд ходоло харагдажал байдаг. Эдэ москвагаархинай элһэгэйн бэшэгүүдые поезд, самолёдуудта тушаахын, ниислэл хотын почтые асархын тулада аэродром, вокзалнууд тээшэ яаралтайгаар ошодог нэгэл замтай юм. Мүн иимэл автобусууд главна почтамт, хэлхээ холбооной районнуудай таһагуудай хоорондо саг үргэлжэ ябажа байдаг.

Москвагайхид оронойнгоо зүг бүхэнһөө, хилын саанаһаа үдэр бүри миллионһоо дээшэ бэшэг абажа, мүн тиишэнь эльгээжэ байдаг юм. Москвагай почто 85 поездоор, 120 самолёдоор ерэдэг. Ниислэлэй бэшэгүүд байһал эдэ замаар абаашагдадаг байна.

КУХНИИН МАШИНАНУУД БҮТЭЭГДЭХЭНЬ

Москва городой совнархозой предприятинууд кухнида хэрэглэгдэхэ арба мянган универсальна машина бүтээн гаргахань. Туршалгань хэгдээ.

Электрын хүсөөр хүдэлхэ энэ машина хартаабхын хальһа түргэнөөр сэбэрлэхэ, гурил хүдхаха, үрэ жэмэс болон огородой эдеэнэй шүүһэ шахажа гаргаха байна. Мүн тэрээгээр мяха, кофе татажа болохо. Энэ хадаа гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй ажалые нилээд хүнгэдхэхэ байна.

Кухниин универсальна машинанууд хамжан ажаллагын үндэһөөр бүтээгдэжэ байгаа. Майн нэгэнэй нэрэмжэтэ, «Красный металлист», АТЭ-2, карбюраторна, «Тизприбор», гурбадахи часовой заводууд зарим детальнууд, узелнуудынь үйлэдбэрилнэ. Пресненскэ машина бүтээлгын завод тэдэниие холбожо, худалдаа найманай зургаанда тушааха юм. (ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Шэнэ оршон байдалда шэнээр хүдэлнэбди

Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин баталан абаһан хуулине, мүн энэ асуудалаар КПСС-эй Центральна Комитедэй февральска Пленумэй гаргаһан тогтоолые Юрөө нютагай хүдөө ажалай хүдэлмэрилэгшэд тон ехэ ханамжатайгаар угтаһан байна. Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ талаар парти, правительствын гаргаһан тогтоолнууд манай колхозой гэшүүдые илангаяа ехээр зоригжуулһан байна, юуб гэхэдэ, ССР Союзай гүрэнэй ехэ дээдэ органой сесси дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй депутат манай колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Жамсо Бальжинимаевич Ванкеев бэеэрээн байлсажа, гүрэн түрын энэ ехэ удхашанартай хуули баталхын түлөө гараа үргэлсэһэн байгаа.

МТС-үүдые хубилгаха тухай хуулиин хүсэндөө ороһоной һүүлээр манай колхоз олон тоото трактор, машинануудые худалдан абаад, мүнөө жэлдэ өөһэдынгөө трактор, машинануудаар хабарайнгаа тарилгые үнгэргэжэ байна. Машина, техникын бүрин эрхэтэ эзэниинь болоһон туладаа колхозой правлени, партийна организаци тэрэ техникые ехэ бүтээсэтэйгээр хэрэглэхэ гэжэ түрүүшын үдэрһөө оролдолго хэшээл гаргаба.

«Тариһанайнгаа зэргээр хуряажа абахаш» гэһэн арад зоной аман үгэ бии юм. Тиимын тула хүсэтэ баян техникээ үндэр бүтээсэтэйгээр хэрэглэжэ, хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан, хүсэ шадалаа элсүүлһэн байгаабди.

Хэнэйшье мэдэхээр ямаршье ажал хэрэгые, тэрээнэй амжалтые хүнүүд, кадрнууд шиидхэдэг гээшэ. Тиимын тулада манай парторганизациин бюро колхозойнгоо правленитэй зүбшэн хэлсээд, тарилгын үедэ улад зонойнгоо дунда ойлгууламжын ба эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха, тэдэнии культурна талаарнь, эдеэ хоолоор хангаха хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаа.

Түбхын түрүүндэ бригадануудай хоорондо, мүн механизаторнуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэһэн байгаа. Тэрэнии бидэнэр иимэ гуримтайгаар эмхидхээ һэмди. Тракторна бригадануудай хоорондохи мүрысөөнэй дүнгүүд тухай бюллетеньнүүд үдэр бүри гаргагдажа байдаг. Тэрэ бюллетень дотор эртын борнойлго, пар хахалалга, эртын тарилга, ногоон конвейерэй тарилга гэхэ мэтэшэлэн, үдэр бүридэ хэгдэһэн хүдэлмэриинь дүнгүүд бэшэгдэдэг. Үдэр бүриин тэрэ бюллетень буулгагдажа, олон хэһэг болгогдоод, бригада бүхэндэ самбар дээрэ үлгэгдэдэг.

Хабарай тарилгын эхилхын урда тээ колхозой правлени, партийна организаци тэрэнии үнгэргэхэ зорилгонууд тухай суглаануудые механизаторнуудтай ба колхознигуудтай үнгэргэжэ, тэндэ колхозой правлениин түрүүлэгшын орлогшо агроном Григорьев элидхэл хэһэн байна. Тэдэ суглаанууд дээрэ мүн һайнаар ажаллаһан хүнүүдые урмашуулха хэмжээнүүд зохёогдоһон байгаа.

Манай колхоз механизаторнуудайнгаа соёл культурын, ажаһуудалай эрилтые бараг һайнаар хангажа шадаба. Бүхы полевой стануудтамнай улаан булангууд бии юм. Тэндэнь радиоприемнигууд тодхогдонхой. Газетэ, журналнууд саг соогоо дутамаггүйгөөр асарагдажа байдаг. Гурбадахи бригадын хамтын байра штукатурдагдаһан, болбосон түхэлтэй болгогдоһон юм. Полевой стануудтахи хамтын байрануудта хүн бүхэндэ оро дэбисхэр түхеэрэгдэнхэй.

Бригадануудта политическэ талаараа эрдэм бэлэдхэлтэй, ажал хүдэлмэри һайн мэдэдэг агитаторнууд табигданхай. Гурбадахи бригадада агроном М. Н. Григорьев агитатораар хүдэлмэрилдэг. Энэ нүхэр механизаторнуудай дунда хөөрэлдөө хододоо үнгэргэжэ байдаг, газетэ уншажа үгэдэг. Хоёрдохи бригадада мүн лэ агроном, бригадирай туһалагша Бадмажап Цыренов гэгшэ ажаллана. Энэ нүхэр хөөрэлдөө хэхэдээ дүршэжэ байна. Үшөө нэгэ бригадада мүн лэ колхозой агроном Татьяна Санжиева хүдэлмэрилдэг байна.

Колхоздомнай комсомол-залуушуулай нэгэ бригада байгуулагдаад, ажаллажа байна. ВЛКСМ-эй XIII съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон энэ бригадын гэшүүд ажал хүдэлмэреэ яһала һайн ябуулна. Тэрээнии групкомсорг Елизов хүтэлбэрилдэг.

Манай колхоз мүнөө кукурузаһаа бэшыень хабарайнгаа тарилгые дүүргээд байна. Колхозой парторганизациин, правлениин ябуулһан политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэреэр зоригжоһон, трактор, машинануудайнгаа эзэн боложо урмашаһан манай колхознигууд, механизаторнууд энэ хабарай тарилгын хүдэлмэри дээрэ унаһан малгайгаа абангүй ажаллаа. Трактористнууд Намсарай Цыбиков, Фанис Сулейманов, Гармажап Ачитуева гэгшэд халаанайнгаа даалгабарие 100—160 процент дүүргэдэг байгаа.

Гэхэтэй хамта, манай ажал өөмөөгүй һайн байгаа гэжэ хэлэхээр бэшэ юм. Манда олон дутагдалнуудшье тохёолдоо һэн. Зарим трактористнууднай (жэшээнь, Николай Осокин, Василий Коломин) үдэр бүриингөө даалгабарие дүүргэдэггүй байба. Иимэ нүхэдтэй бидэнэр тус тустайнь хөөрэлдэдэг, урагшань татадаг байнабди. Энэ хүдэлмэримнай тэрэ дарыдаа аша үрэеэ үгөөшьегүй һаа, хожом хойшодоо үгэхэ байһаниинь лабтай гэжэ һананабди.

Мүнөө тарилгаяа дүүргээд байхадаа пар хахалалга, хониной нооһо хайшалалга, үбһэ хуряалгада бэлэдхэл гэхэ мэтын шухалын шухала ажал хүдэлмэри манние угтан хүлеэжэ байна. Тэдэ бүгэдые бидэнэр мүн лэ амжалтатай һайнаар үнгэргэхэ ёһотойбди. Хабарай тарилга дээрэхиһээ дутуугүйгөөр, харин үлүүгээр политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулжа, ажахын шухалын шухала ээлжээтэ зорилгонуудые шиидхэхэ байнабди.

Б. БУДАЕВ, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

Агитаторнууд поли дээрэ

Энэ хабарай хүйтэншэгшье байгаа һаань, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Хэжэнгэ) гэшүүд эртынгээ тарилгые богонихон болзор соо дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ зорюулан хүдэлөө.

Хүдэлмэриин забһарта агитатор ерэжэ, хөөрэлдөө хэдэг.

—Хабарай тэнгэриин тогтуурингүйшье һаань, тарилгаяа хэжэл байнабди,—гээд тракторна бригадын бригадир нүхэр Гунсуев агитатор М. Цыбиковада хөөрэнэ.

Тараан ажалай нэгэдэхи бригадын хүдэлжэ байдаг Тураасгай нютагта агитатор Цыбикова ходол ерэдэг.

«Колхозуудые саашадань хүгжөөхэ, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин хуули тухайда агитатор Цыбикова хөөрэлдөө хэбэ. Колхознигууд, механизаторнууд ехээр һонирхоһон, олон асуудал һураһан байна. Хөөрэлдөө хэһэнэй һүүлээр нүхэр Цыбикова «Дайшалхы хуудаһа» гаргалсаа.

2-дохи комплексно бригадын Ц. Дагбаев, М. Дураков, И. Фатыковай агрегатууд хоорондоо мүрысэжэ, газар хахалха, тарилга хэхэдээ, халаанайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Михаил Дураковой агрегат «ДТ-54» маркын трактораар үдэртөө 35—42 гектарта тарина. Тракторист Ислам Фатыков нормоёо үдэр бүри 137 процент хүрэтэр дүүргэдэг.

Үлэнтэ нютагтахи нэгэдэхи комплексно бригадынхид (бригадирынь нүхэр Цыренжапов, тракторна бригадын бригадир нүхэр Цыдыпов) һайнаар ажаллана.

Үлэнтын станда шэнэ газетэ, журнал ходо асарагдажа байдаг. Тэндэ нүүдэл библиотекэ бии, «Молни» гэхэ мэтын хуудаһан ходо гаргагдажа байдаг. Энэ жэлдэ колхозой абаһан уялга гоёор зураглан бэшэгдэжэ үлгэгдөө. Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө эндэхии бүхы шадалаараа оролдоно. Механизаторнууд Жамсаранов, Доржижапов, Цыренжапов халаан бүхэнэйнгөө даабарие 150 процент хүрэтэр дүүргэдэг. Сеялкашэд Цыренжапов, Базаржапов, Нанзатов мүн лэ һайнаар хүдэлнэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз эртын тарилгаяа үсөөхэн хоног соо хэжэ дүүргэв. Хамта 1528 гектарта (тэрэнэй 1128 гектартань шэниисэ) таригдаа. Орой таригдадаг ургамал мүнөө хэгдэжэ байнхай.

Агитаторнууд, багшанар, колхозой клубайхидтай хамта хүндэлэлэй самбар гоёон түхеэрһэн байна. Эндэ хорин гаран түрүүшүүлэй нэрэ бэшээтэй.

Б. Сотнич.

Хүдэлмэриин богони үдэртэ оролгодо бэлэдхэл тухай асуудал хэлсэгдэбэ

Хүдэлмэриин богони үдэртэ дамжан оролгодо заводой коллективэй ямараар бэлэдхэжэ байһан тухай асуудал Ленинэй орденто ПВЗ-гэй ниитэ заводской партийна нээмэл суглаан дээрэ тээсгэн зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар элидхэл заводой начальник нүхэр Бутко хэбэ.

8 часай орондо халаанайнгаа даалгабарие 7 час соо дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн нёдондо жэлһээ эхилэн, завод дээрэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Бүхы дээрэнь абажа харахада заводой коллектив 8 часай орондо үдэртөө 7 час соошье хүдэлөөд байхадаа түсэбөө дүүргэжэ яһала шадамаар гэжэ энээнэй урда тээ хэгдэһэн туршалга харуулба гээд элидхэлшэд болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Гэбэшье, үшөөл хэдэ хэдэн цехүүдтэ, участогуудта дутагдалнууд олон бии: үйлэдбэриин резервнүүд зарим цехүүдтэ хүсэд хэрэглэгдэнэгүй, ажалай эмхидхэл, журам һула байһаар гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Энэ асуудалаар хамтадаа 11 хүн үгэ хэлэбэ.

Д. Дармаев.

Хэшээлээ һонирхолтойгоор үнгэргэнэ

КПСС-эй түүхэ шудалдаг кружогой дүй дүршэлһөө

Һуралсалай жэлэй эхин Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэрэй бэлэдхэлтэй тудалдаһан юм. Политһургуули, кружок, семинарнуудта һурагшад энэ һайндэртэ зорюулһан материалые ехэтэ һонирхоһон байгаа. Октябриин революциин удхашанарые һурагшад гүнзэгыгөөр ойлгожо абаһан байна.

Байгша оной февраль соо Советскэ районой партийна организацинууд партиин түүхые түсэбэй ёһоор үзэжэ эхилээ һэн. Һуралсалай жэлэй туршада партиин райкомой пропаганда, агитациин таһаг хэдэ хэдэн партийна организацинуудтахи һуралсалые шалгажа үзөө.

КПСС-эй түүхэ шудалдаг нэгэ кружогой дүй дүршэл тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Пропагандист-инженер Амвросовагай хүтэлбэрилдэг совнархозой нэгэ управлениин дэргэдэхи партийна организациин кружогой хүдэлмэри яһала һонирхомоор. Алла Иннокентьевна Амвросова дааһан хэрэгтээ ехэ харюусалгатайгаар хандадаг, материалаа һайнаар шудалаад, хүндэ ойлгуулхадаа бэрхэ юм. Үнгэргэһэн хэшээлынь ходо һонирхолтой байдаг, һурагшад олон асуудал һурадаг. Нүхэр Амвросова мэргэжэл, шадабаряа дээшэлүүлхын тулада семинарта ходо хабаададаг, манай партиин агууехэ пропагандистнуудай—Н. К. Крупскаягай, Е. М. Ярославскиин, М. И. Калининай дүй дүршэлтэй танилсадаг байна.

«Ородой түрүүшын революциин үедэ большевигүүдэй парти» гэһэн темээр үнгэргэһэн хэшээлдэнь байлсаа һэм. Пропагандист энэ темээр заагдаһан ном уншажа шудалһан байна. Тэрээнһээ гадна, нүхэр Амвросова энэ темээр нютагай материал суглуулаад, БМАССР-эй түүхын 1-дэхи том хэрэглэлсээ. Мүн хэблэлдэ гараһан статья ходо хаража, танилсажа байдаг. Иигэжэ бэлдээд, хэшээлээ үнгэргэхэдэнь һонирхолтой, ойлгосотой, мүнөөнэй байдалтай холбоотой болодог юм.

Нүхэр Амвросова олон ном уншажа бэлдээд, дэлгэрэнгыгээр түсэб табидаг. Хэшээлдэ ерэхэдээ, бэшэһэн юумэеэ хараад лэ уншажа байдаггүй, харин хөөрэжэ үгэдэг гуримтай. Юрэнхыдөө хэшээл иигэжэ үнгэргэдэг: урда тээнь үзэһэн материалаа түрүүшээр дабтан хөөрэлдөөд, шэнэ темээр хэлэжэ үгэһэнэй һүүлдэ һурагшадтаа гэртэнь даабари үгэдэг юм. Хэшээлээ иигэжэ үнгэргэхэдэнь, һурагшад үзэһэн юумэеэ һайса ойлгожо абадаг байна. Пропагандист Амвросова дабтан хөөрэлдэһэнэй һүүлээр үзэһэн темынгээ гол гол удхадань хүнүүдэй анхарал хандуулна.

—Социалистическэ революци тухай марксизм-ленинизмын һургаалай үндэһөөр, Европа болон Азиин хэдэ хэдэн гүрэн социализм байгуулжа байна,—гээд нүхэр Амвросова хэлэбэ. Мүн КПСС-эй XX съездын шиидхэбэри, Москва хотодо болоһон Коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Зүблөөн энэ асуудалда ехэ удхашанартай байһыень онсолон харуулаа.

Энэ темын һүүлэй хэшээл бүришье һонин байгаа. Юуб гэхэдэ, ородой түрүүшын революциин үедэ Бурят-Монголдо юунэй болоһые дэлгэрэнгыгээр харуулба. Нүхэр Амвросовагай хөөрөөнһөө һурагшад олон һонин юумэ ойлгожо абаһан байна.

Пропагандист нүхэр Амвросовагай хүтэлбэрилдэг кружогой һуралсалай жэл дүүрэбэ. Энэ кружогойхид жэл соо үзэһэн материалаа һайнаар ойлгоо гэхэдэ зүйтэй. Алла Иннокентьевна Амвросовагай дүй дүршэлынь ехэ һайшаалтай.

Ф. Заболотский, КПСС-эй Советскэ райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

БМАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Сомоной Соведүүдэй мүрысөөнэй дүнгүүд

Һаяхан БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет, гүрэнэй эмхи зургаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком ажалшадай депутадуудай сомоной болон сельскэ Соведүүдэй 1958 оной 1-дэхи кварталай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолоод, доро дурсагдаһан сомсельсоведүүд ажалай һайн амжалта туйлаба гэжэ тэмдэглэбэ.

Бичурын аймагай Ара-Хэрээтын сомоной Совет (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжиев) КПСС-эй XX съездын шиидхэбэри бодото дээрэнь бэелүүлжэ, колхозуудынь хүдөө ажахыһаа ашаг шэмэ ехээр абадаг боложо байна. Сомоной колхозуудта нёдондонойхитой жэшээлбэл, энэ үедэ 28 процентээр ехэ һүн һаагдаа.

1958 оной нэгэдэхи кварталда 146 тугал абтаад 139-нь бүрин бүтэн түлжүүлэгдээ, 2873 хурьган абтаа, тэдэнэй 2846 толгойнь түлжүүлэгдээ, 610 эхэ хонин ороондо оруулагдаа. 100 үнеэнһээ дунда жэшээгээр 31 тугал, 100 хонинһоо 80 хурьган, гахай бүриһөө дунда зэргээр 16,4 поршоонхо абтаба.

I кварталай түсэб сомоной Совет мяха абалгаар 180 процент, һүөөр —184 процент, тахяагай үндэгөөр —106 процент дүүргэһэн юм. Колхозуудынь 1958 оной тарилгада хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэтэй байгаа.

Мүнгэ зөөри суглуулха түсэб сомоной Совет 193 процент дүүргэбэ, социально-культурна хэмжээябуулгануудта саг болзортонь мүнгэ һомолхо аргатай болоһон байна.

Эд бараанай эрьесын түсэб 100 процент дүүргэгдэбэ.

Һургуулиин, медицинскэ болон соёл-гэгээрэлэй зургаануудай хүдэлмэридэ сомоной Совет ехэхэн анхаралаа табидаг юм.

Сомоной Совет эмхидхэлэй хүдэлмэри шадабаритайгаар ябуулһанай ашаар элэ амжалтануудые туйлаба. Соведэй депутадууд өөһэдынгөө һунгагшадтай саг үргэлжэ уулзадаг, ажахын болон соёлой байгуулалтын зорилго амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ тэдэнии элсүүлжэ байдаг.

Тэрэшэлэн Түнхэнэй аймагай Туранай сомоной Совет (түрүүлэгшэнь нүхэр Занданов) эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулжа, гүрэнэй түсэб даалгабари дүүргэхэ хэрэгтэ һайн үрэ дүнгүүдые туйлаба.

Мүн Кударын аймагай Алтайн сомоной Соведэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Чагдуров) колхозууд ниитын мал үсхэхэ түсэб эбэртэ малаар 108 процент, хонидоор 121,5 процент, гахайгаар 197 процент дүүргээ. Малһаа ашаг шэмэ абалга дээшэлһэн байна. Гүрэндөө мяха тушаалгаяа 149,8 процент, һү —235,7 процент дүүргэбэ. 1958 оной тарилгын үрэһэ хүрэнгөөр хүсэд хангагданхай.

Мүн сомоной Совет сессиеэ саг сагтань үнгэргэжэ байдаг. Ажахын болон культурна байгуулалтын асуудалнуудые сомсоведэй сессинүүдтэ зүбшэн хэлсэдэг юм.

Депутадууд болон саг үргэлжэ хүдэлдэг комиссинууд сомоной Соведүүдэй хүдэлмэридэ туһалжа байдаг.

Бичурын аймагай Ара-Хэрээтын, Түнхэнэй аймагай Туранай, Кударын аймагай Алтайн сомоной Соведүүд 1958 оной 1-дэхи кварталда республикын ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомоной Соведэй социалистическэ мүрысөөндэ илажа гараа гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком тоолобо.

Ара-Хэрээтын сомоной Соведтэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шан—2500 түхэриг барюулагдаа, тэрээнһээ сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Санжиев 500 түхэригөөр, сомсоведэй секретарь нүхэр Очирова 300 түхэригөөр шагнагдаба.

Тэрэшэлэн Туранай сомоной Соведтэ хоёрдохи мүнгэн шан—1500 түхэриг үгтэбэ. Тус сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Занданов 400 түхэриг, сомсоведэй секретарь нүхэр Ошоров 200 түхэриг мүнгэ абаха болобо.

Мүн Алтайн сомоной Соведтэ гурбадахи мүнгэн шан үгтэбэ. Сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Чагдуров 300 түхэригөөр, сомсоведэй секретарь нүхэр Цыдыпов 150 түхэригөөр шагнагдаба.

Нээмэл аргаар...

Галуута Нуурай мулһан зүүн эрье талаһаа һэхэргэ һэхэргэһээр баруулжаа нүүн шоморбо. Нуурай хушалта хуряагдажа, тэрэнэй уһан хилэн хүхэ үнгэ орожо мэлмэрбэшье, «олзоборилго үшөө эхилээгүй, загаһан уһанайнгаа гүндэ» гэжэ загаһашад хөөрэлдэнэ.

Тииһээ тиитэр нуурай эрьедэ үбэл зунине плангүй хүдэлмэрилдэг шахтёрнууд ажал хэрэгээ заашье һуладхангүй, улам шангадхажа байна. «Газар гэдээ, хүдэлмэри хүнгэн болоо» гэлсэнэ.

Галуута-Нуурай шахтёрнууд шулуу нүүрһэ малтан абаха арга жэл ерэхэ бүри улам нарижуулан шудалжа, тэрэ хүдэлмэридэ оньһото техникын хүсые үргэнөөр хэрэглэдэг болонхой. Рудоуправлениин 7—8-дахи шахтада ошоходомнай участогай начальник Павел Евстапович Солодков шулуу нүүрһэ газар доро оронгүй, нээмэл аргаар абадаг болоһон тухайгаа хөөрэхэ зуураа:

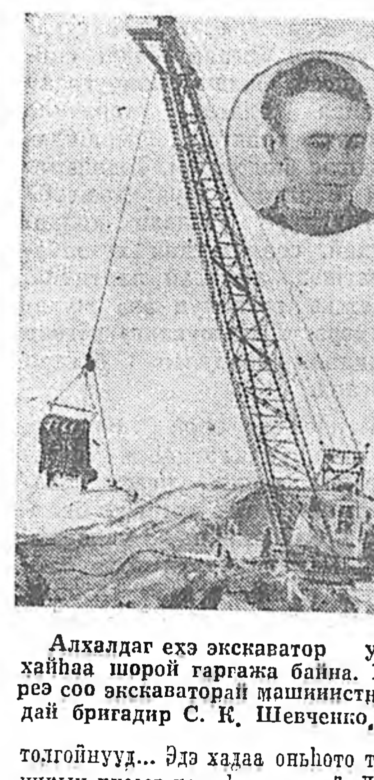
— Малтажа байһан газарта нүүрһэн хайшан гэжэ абтанаб, ошожо хараа һаатнай болохо байгаа,—гэнэ. Үнэхөөрөөшье, шахтада хараха юумэн бии гээшэ. Нээмэл аргаар шулуу нүүрһэ абалга тон һонирхолтой. Арба хорин метр зузаан газар доро нүүрһэнэй хайшан гэжэ хэбтэжэ байһанине тэндэ тэрэ хэбээрнь хаража болохо байна.

— Ошожо хараха һаатнай хуушанай шахтёр, горно мастер, Ленинэй орденто Григорий Васильевич Вотчисов таанараар ябалсаха, харуулха байха,—гээд, столой нүгөө талада һуугаад, юушьеб, нэгэ юумэ бэшэжэ һууһан үбгэн тээшэ заана. Энэ үбгэжөөл шахтёрнуудай урданай, мүнөөнэй байдалые сасуулан хэдэжэ оробо.

— 1909 ондо юһэ наһатайдаа Тарбагатайн гэхэ гү, Тэгниин шахтада (Читын область) Тютюков баянай хүлһэншэн зарса боложо ороо бэлэйб. Тэрэ сагта бага хүүгэд, наһаа хүсэһэн хүн хоёрой хоорондо ямаршье илгаа байгаагүй юм. Юһэтэй үхибүүн ехэ хүнтэй адли шахтада сүүдхэдээ 12 час соо хүдэлэгшэ һэн,—гээд, бага наһанайнгаа баяр жаргалгүй байдалые һанан дурдана.— 12 час соо хүдэлөөд олоһон хүлһэмни 40 мүнгэн бологшо һэн.

Харин мүнөө тад ондоо болоо. Тииһээ тиитэрээ манай шахтада 6—7 часай ажалай үдэртэ орохо, хүдэлмэришэнэй салин хүлһэ бүри дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулга зохёогдожо байна,—гээд нүхэр Вотчисов омогорхоно.

Хорин гушан метр гүнзэгы гэхэ гү, үндэр эрье ганга, арья-барья добо толгойнууд... Эдэ хадаа оньһото техникын хүсөөр хэгдэһэн уурхай. Добо толгойнууд малтагдан, нэгэ газарһаа нүгөө газарта нүүлгэгдэнэ. Ганга жалга байһан газарнууд бүтүүлэгдэн, ондоо шэнэ эрье, ганга бии болгогдоно. Тэрэнине алхалан ябадаг экскаватор хэнэ, газар доро хэбтэһэн нүүрһэ малтан гаргана.

Алхалдаг ехэ экскаватор уурхайһаа шорой гаргажа байна. Хүреэ соо экскаваторай машинистнуудай бригадир С. К. Шевченко.

1954—1955 он хүрэтэр Галуута-Нуурай шахтада шулуу нүүрһые нээмэл аргаар гэхэ гү, арба хорин метр зузаан шоройе малтажа, дороһоонь нүүрһэ абаха хүдэлмэри эрхилэгдэдэггүй байгаа һэн.

Шулуу нүүрһэ нээмэл аргаар абаха разрезэй участогта хамаг хүдэлмэри оньһото техникын хүсөөр хэгдэнэ. Тэндэ «ЭШ-4-40» маркын алхалдаг экскаватор, «СЭ-3», «ЭКГ-4», «Э-1004» экскаваторнууд, мүн бульдозер хүдэлнэ. Эдэ машинанууд хоорондоо холбоотойгоор, нэгэ нэгэнэйнгээ хүдэлмэридэ туһалалсан ажаллана.

«СЭ-3», «ЭКГ-4» экскаваторнууд газарай дээдэ талын шоройе малтажа, хажуу тээшэнь зайлуулна, алхалдаг экскаваторай удхажа хаяха шорой шулуу хэмхалжэ үгэнэ. «ЭШ-4-40» маркын алхалдаг экскаватор тэрэнэй хойноһоо ябаад, нүүрһэн хүрэтэрхи шоройе удхажа абаад, 40 метр холо зайда абаашажа обоолно. Тиихэдэ бульдозер нүүрһэн дээрэ үлэһэн шоройе этэн сэбэрлэжэ, нүүрһэ абахаар бэлэн болгоно. Иигэжэ шулуу нүүрһэн утаашаа нэгэ захаһаа нүгөө заха хүрэтэрөө хэдэн зуугаад метртэ, арбаад метр үргэн энтэйгээр дээрэхи хушалтаһаа сэбэрлэгдэнэ. Тэрэнэй хойноһоо «Э-1004» экскаватор ябажа, бэлэн болгогдоһон тэрэ нүүрһые самосвал автомашинануудта ашаална. Тэдэ машинанууд абаашаһан ашаагаа нүүрһэ вагондо ашадаг транспортёрто буулгана. Тиигэжэ участогта нэгэшье хүдэлмэри гараар хэгдэнэгүй.

Нээмэл аргаар абтажа байһан нүүрһэнэй үе 5—7 метр зузаантай. Тиимэһээ участок сүүдхэдээ 1200—1500 кубометр нүүрһэ уурхайһаа абажа, түсэбөө хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Шахтада техникын хүсые хэрэглэн, нээмэл аргаар нүүрһэ абадаг болоһоной ашаар ажалай бүтээсэ ниилээд дээшэлһэн, продукциин өөрынь үнэ горьтойгоор химдарһан байна. Хэрбээ апрель һарада 7—8-дахи шахтын газар доро хүдэлдэг участогта малтагдаһан нүүрһэнэй хүн бүхэндэ хубаахада 98,3 тонно байхадань, иигэжэ газар дээрэһээ абахада 668,7 тонно болоно. Тиихэдэ жэлэй эхинһээ хойшо абтаһан продукциин өөрынь үные энэ хоёр участок дээрэ абажа харуулхада баһал тад ондоо. Газар дээрэһээ сэхэ абтаһан тонно нүүрһэнэй өөрынь үнэ 18 түхэриг 14 мүнгэтэ байхадань, газар доро хүдэлдэг участогай абаһан нүүрһэнэй тонно бүхэн 81 түхэриг 71 мүнгэтэ болоһон байна.

Нээмэл аргаар нүүрһэ абадаг участок дээрэ алдар солотойгоор хүдэлдэг түрүү хүнүүд олон. «ЭШ-4-40» алхалдаг шэнэ экскаваторта Семен Кузьмич Шевченкын бригада хүдэлмэрилнэ. Энэ бригада шэнэ экскаватор холбожо, ашаглалгада оруулаад, халаан соо 800—1200 кубометр шорой малтаха нормоёо 1200—1500 кубометр хүрэтэр дүүргэнэ. «Э-1004» маркын экскаваторта хүдэлдэг нүхэр Балалаешниковай бригада халаан бүхэндөө 50 тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгэхэ гэһэн уялгатай юм. Энэ уялгаяа хододоо дүүргэнэ.

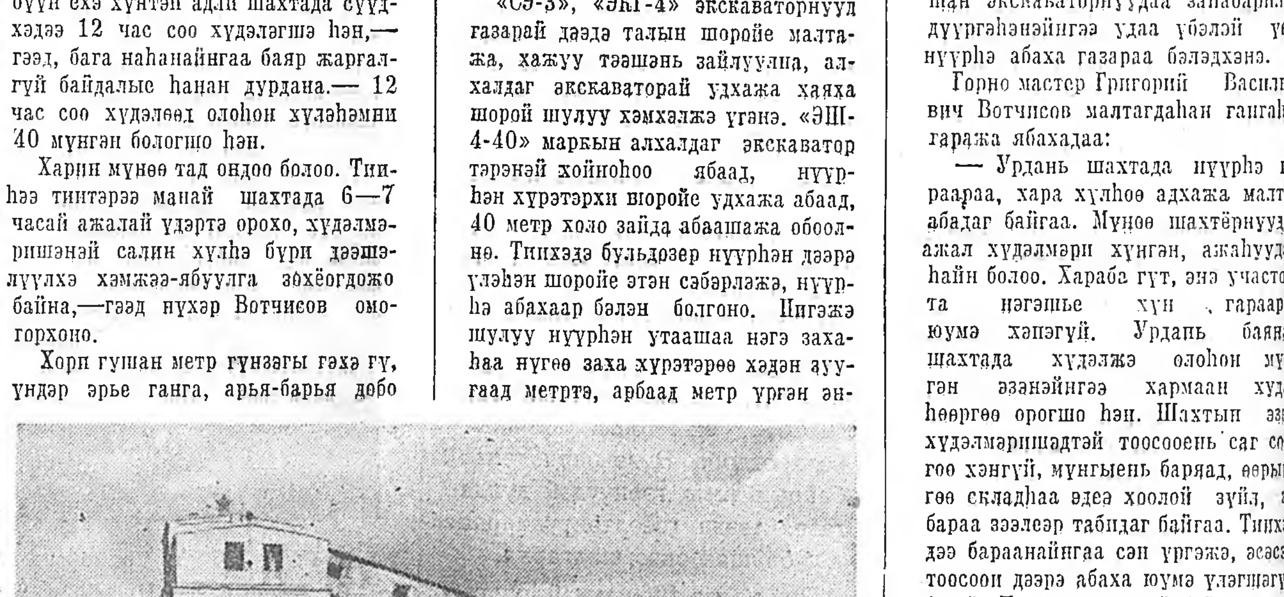
Нээмэл аргаар ажаллагшад хүүшэн экскаваторнуудаа заһабарилжа дүүргэһэнэйнгээ удаа үбэлэй үедэ нүүрһэ абаха газараа бэлэдхэнэ.

Горно мастер Григорий Васильевич Вотчисов малтагдаһан гангаһаа гаража ябахадаа:

— Урдань шахтада нүүрһэ гараараа, хара хүлһөө адхажа малтан абадаг байгаа. Мүнөө шахтёрнуудай ажал хүдэлмэри хүнгэн, ажаһуудал һайн болоо. Хараба гүт, энэ участогта нэгэшье хүн гараараа юумэ хэнэгүй. Урдань баянай шахтада хүдэлжэ олоһон мүнгэн эзэнэйнгээ хармаан хударһөөргөө орогшо һэн. Шахтын эзэн хүдэлмэришэдтэй тоосооень саг соогоо хэнгүй, мүнгыень баряад, өөрынгөө складһаа эдеэ хоолой зүйл, эд бараа зээлеэр табидаг байгаа. Тиихэдээ бараанайнгаа сэн үргэжэ, эсэсэй тоосоон дээрэ абаха юумэ үлэгшэгүй бэлэй. Хүдэлмэришэнэй байра гээшэ абаха һэнэггүй, тиихэдэ клуб, кино байгаагүй, залуушуулай сэнгэхэ газар гансахан кабак байһан юм. Мүнөө хараад үзыт: шахтёрнуудай город хараа байса ургажа, ямар һайхан болоо гээшэб. Зарим шахтёрнууд һара соо олоһон салин хүлһөөрөө мотоцикл костюм хоёрые нэгэ доро абана,—гэнэ.

Галуута-Нуурай шахтада шулуу, нүүрһэн шэнэ аргаар малтагдан абтажа, шахтёрнуудай ажал хүнгэдхэгдэнэ.

Н. Цыбенов.

Участогһаа абтаһан нүүрһэн республикын предприятинуудта эльгээгдэхээр вагондо ашаалагдажа байна.

Ф. Моренецын фото.

НҮХЭД ХОНИШОД! 100 ХОНИЙ БҮРИҺӨӨ 140 ХУРЬГА АБАХА ГЭҺЭН УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭГТЫ!

Ноёхонойхид үгэдөө хүрэнэ

улимхан сагаан Сэлэнгын. айхан сэсэг набшата нюта- й нэгэн—Ноёхоной тала дай- хада гүбөөе бүрхөөн бэлшэдэг, ээ жэлдэ олошоржо байгаа сагаан хонид эндэхи XX парт- ын нэрэмжэтэ колхозой ёно- баялигынь болонхой. Илан- энэ жэлдэ Ноёхоной хонишод оо һайнаар ондо оруулаад, түлнүүдые нэгэшье гарзагүй- түлжүүлжэ, эрхим амжалта жа байна. Хонишон Цыденов ша ондо отарынгаа зуун эхэ бүриһөө 103 хурьга абаад, дөө 426 хурьга түлжүүлжэ ай. Мүн дүршэл ехэтэй хони- Д. Жигжитов 509 хурьга, Д. ев, П. Биликтуев гэгшэд— 442 хурьга абаад, бүрин бү- тэнөөр түлжүүлнэ. Эдэнэр нёдондо зун, намартаа хонидоо һайнаар адуулжа таргалуулаад, үбэлдөө зүбөөр харууһалһан, эдеэлүүлһэн, уһалһанайнгаа ашаар шадал тамир һайнтайгаар ондо оруулба. Хурьгалһан хонидойнгоо олонхиие ороондо оруулаа, түлыень гарзагүйгөөр абажа шадаа.

Мүнөө колхозой отаранууд хурьгадаа эхэһээнь һалгаагаад, ногоондо бэлшээжэ захалба. Зундаа хоёрдохёо үрэжүүлхэ хонидоо эгээл һайн ногоондо адуулна, таряа гурил эдюулнэ. Мүн зунай хэнзэ хурьгад абтажа байнхай. Һаяар отарануудта нооһо хайшалалга эхилхэнь. Эндэ хамтадаа 4 агрегат хүдэлхэ юм. Электромоторнууд заһагдажа бэлдэгдэнхэй.

Колхозойхид байгша ондо бүхыдөө 540 центнер нарин, нарибтар нооһо хайшалжа тушааха, тиигэжэ 2 миллион үлүүтэй түхэриг олзо доход оруулха гэжэ хараална. Тиихэдэ хонишод Д. Цоктоев, Б. Цыбикдоржиев, Х. Аюшеева, Ю. Балданов гэгшэд хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалхаар шиидэнхэй.

Гадна, эдэ үдэрнүүдтэ эндэхи хонишод зуһаланайнгаа хото хорёо, гэр байра заһажа, һэльбэжэ байна. Хонидоо хура бороотойдо байлгахын тулада һарабша сарай отара бүхэндэ баригдаа.

Зуун эхэ хонин бүриһөө 143 хурьга абажа түлжүүлхэ уялгаяа Ноёхоной хонишод хэрэг дээрэнь иигэжэ бэелүүлнэ.

П. Халтанов.

Түрүү хонишодой отарада

эстэйн хойгуурхи хада гүбэйн ээр һүрэг олон хонидой хуан бэлшэжэ ябахань үдэр бүри дадаг. Эндэ наһажаал боло- е һаа, нилээд хүдэр шииraг , хирбээ хара һахалтай, нара нда харлашаһан шарайтай хү- заабол уулзахат. Энэмнай мунизм» колхозой дүршэл ехэ- рүү хонишодой нэгэн Доржи- Бастуевич Цыбиков гээшэ.

а балшар наһанһаа баяшуу- арлаг хүлһэнинэ ябаһан нүхэр ков нютагтань хамтын ажалай ходо тэрэнэй түрүүшын эмхид- дэй зэргэдэ ябалсаа бэлэй. Тэ- ээр таһалгаряагүй хүдэлжэ, зойнгоо нийтын баялиг—мал, ажал улам арьбадхаха, хүг- хэрэгтэ тон ехэ туһа нэмэри һан байха. Мүнөөшье жэлдэ нгаа 727 хони шадал тамир һайнтайгаар, бүрин бүтэнөөр ондо оруулаад, түрүүшын ургы ногоондо хонидоо һайжаруулжа, таргалуулжа абахын түлөө тэмсэжэ байнхай. Гадна, табан зуун табяад эхэ хониһоо 557 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлнэ.

Хайшан гээд ажаллахадаа иимэ һайн амжалта туйланабта гэжэ нүхэр Цыбиковһээ асуухада:

— Энэ минии гансаараа туйлаһан амжалта бэшэ, харин отарымнай бүхы хонишодой эбтэй эетэй, оролдосотой ажалай аша үрэ гээшэ. Илангаяа үбэлдөө хонидой олоороо хурьгалжа эхилхэдэ унтаха нойргүй ажаллагшабди. Нарай хурьгадые һайнаар, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын түлөө ехэхэн анхарал хандуулагдаа юм,—гэжэ Доржи-Ханда Бастуевич намдуугаар хөөрэнэ. Тус отарын хонишон Думба Бадмаевич (Цыбиковэй нүхэрынь), залуу хурьгашан Мария Цыбикова гэгшэд үнэн сэхэ, эдэбхитэй ажалаараа артель соогоо суурхадаг болонхой.

Байгша ондо отарынхид хонин һүрэгөө улам олошоруулхын тулада, зуун эхэ хонин бүриһөө 140-һөө үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ уялга абаа һэн. Энэ уялгаяа дүүргэхын тулада үбэл эртэ хурьгалһан 160-аад хонидые зун хэнзэлхээр үрэжүүлээ. Тэдэнь июнь һараһаа хурьгалжа эхилхэнь. Мүн эндэхид ноябрь, декабрь һарада түрүүлхээр үшөө 300 хони иигээд ороондо оруулха гэжэ хараална. Тиигэжэ эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Д. Жигмытов.

Зэдэ.

100 эхэ хонин бүхэнһөө 117 хурьган

най колхоз һүүлэй 2—3 жэлэй да хонидоо үбэл, февраль— һарануудта хурьгалуулдаг хой. Энэнь юугээрээ һайн эдэ, үбэл гараһан хурьгад зун томонууд болоод, үбһэ ногоо ядадаггүй, ехэ ноһо үгэдэг

ондо би эртэ хурьгалха хо- отарада түрүүшынхеэ ажал- түлынь абаа һэм. Отарын бү- хониоһоо 488 хурьга, ондоо- элэхэдэ, 100 эхэ хонин бүри- 17 хурьга абажа түлжүүлээ

үүн хүйтэн уларилтай манай а хонидые үбэл хурьгалуул- үрэгүй, үбэлдөө гараһан хурь- үхүүлэнгүй түлжүүлхэнь бэр- гэжэ бишье урдань һанадаг . Тиимэ бэшэ байгаа. Үнгэ- жэлэй дүй дүршэл энээниие лээ.

ии ажал 'хүдэлмэридэ ямар «нюуса» гү, али тусгаар он- рга онол байхагүй. Зүгөөр гөө дүй дүршэл тухай тобшо- хэлэхэдэ иимэ байна.

ндой түл һайнаар абахын ту- тэдэнние отондо оруулха бэ- саг соонь хэхэ шухала. Тар- ушэ шадал һайнтай хонид өэдэргэ хурьгадые гаргадаг, бэлээр түлжэдэг. Үбэлдөө ю хагдатай, эдеэлсэтэй бэл- дэ адуулдагби. Хонидой хурь- эхилхэһээ нэгэ һара тухай онин бүхэндэ үдэртөө 1,5 ки- м үбһэ, 0,5 килограмм овёс, инеральна дабһа үгэхэдэ айдаг.

дые искусственнаар үрэжүүл- болзор соонь, зүбөөр үнгэр- и. Август һарада хурьга- илгаад, эхэ хонидые отондо ада бэлдэдэгбди. Искусственрэжүүлгые дүршэл ехэтэй

Хүршэ областиин дүй дүршэлһөө

Димит Шойдонова үнгэргэдэг юм. Ороондо орохо дуратай болоһон хонидые сентябриин 18-һаа үдэрэй 30—40-өөр үрэжүүлдэгбди. Зүгөөр дахин ороондо орохо дуратай болоһон хонид дахин үрэжүүлэгдэдэг. Мүн һүүлээрнь эхэ хонидой һубайрхагүйн тулада отарадаа хусануудые табидагбди.

Намар, үбэлэй үедэ 2—3 дахин бэлшээри урилагдана. Февралиин 10 багаар хонидойнгоо хурьгалха байрада, Хуһата гэжэ хүндыдэ зөөжэ ерэдэгбди. Бүхы хонид ехэнхидээ үбэлэй үедэ хүшэ шадалаа алдангүй, тарганууд хурьгалдаг. Хонидой байра типовой бэшэ, юрэл тааруулан баригданхай юм. Энэ байрынгаа шэбхые сэбэрлээд, дезинфекци хээд, һайса дулаалдагбди. Һалхинай үлеэхэгүйн тулада бүхы нүхэнүүдынь шабажа, сонхо, үүдэ, оройень дулаалхадамнай колхозой правлени туһалдаг.

Харша, хаалтануудые, хурьгалһан хонидые тэмдэглэхэ шэрэ, элдэб хэрэгсэл, фонарь, халаад гэхэ мэтые эртээнһээ бэлдэхэдэ һайн.

Һая түрэһэн хонидые хурьгадтайнь байлгаха таһалгануудые олоор хэдэгбди. Хонидой түрэхэ үедэнь тэдэндэ һайхан үбһэ, концентрат, буйлуулһан тэжээл юрынхиһөө 2 дахин үлүүгээр эдюулдэгбди.

Хонидой хурьгалха үе тон харюусалгатай юм. Хурьгалха болоһон хонидые 10—15 хоног урид отараһаань илгаад, амяарнь бүлэг болгоходо таарамжатай. Үнгэрэгшэ жэлдэ отарымнай хонидые түрүүлэлсэхэеэ 5—6 хүн эльгээгдээ һэн.

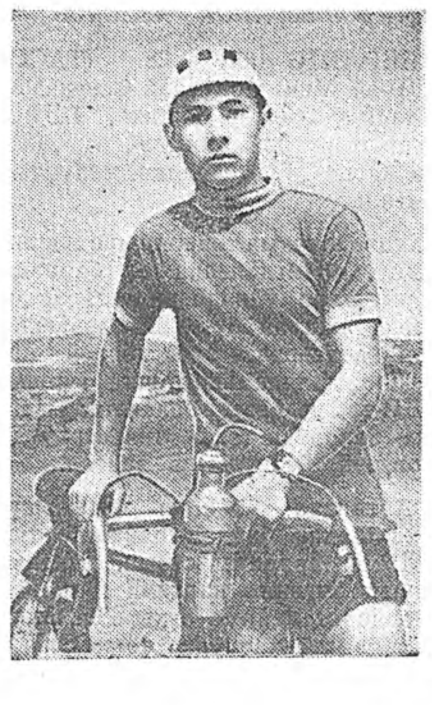
Хонидые үбэл түрүүлхэдэ тиимэшье бэлэн ажал бэшэ. Хурьгад дааралһанһаа үбшэлжэ болохо. Хурьгадые кошарно-базова аргаар түлжүүлнэб. Тэдэниие эхэһээнь үдэр бүри һалгаажа, байрадань гү, али хорёо соонь үлөөдэг һэм. Эхэ хонидынь бэлшээридэ эдеэлүүлээд, үдэртөө хүхүүлхэеэ асараад, һүүлээрнь баһа дахин бэлшээридэ гаргадагбди. Үдэрэй уташаг болоходо, наруули газарай хагда һайнтай газарта хонид садатараа эдеэлдэг юм.

Мүнөө жэл «забайкальска» үүлтэрэй нарин нооһотой 505 эхэ хонидые харууһалжа, февраль һара соо бултыень түрүүлээд байнаб. Бүхы хонидни тарганууд үбэлжэбэ. Колхозойнгоо хонин һүрэгые олошоруулха хэрэгтэ шадалаараа оролдоһон ажалдамни үндэр сэгнэлтэ үгэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум намайе «Ажалай Улаан тугай» орденоор шагнаа һэн. Энэнь минии урма зориг улам бадаруулан, бүри ехэ амжалтада зориг-жуулна. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 2364 ажалта үдэр оложо, 24 мянга шахуу түхэриг ажалта үдэртөө абааб. Туйлаһан амжалтаараа толгойгоо эрьежэ һанаагаа амарха бэшэ, харин бүри эршэмтэйгээр ажаллажа, энэ жэлдэ үшөө олон хурьга абажа түлжүүлхэ, хурьган бүхэнһөө 600—700 грамм ноoһо хайшалха уялга абанхайб. Энээнээ дүүргэхэм дамжаггүй.

Бата-Болот Юндунов, Агын аймагай XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Спорт

Велосипедээр урилдаан

Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө велосипедээр урилдаан шанга тулалдаатайгаар үнгэрбэ.

Урилдаанай велосипедээр 50 километртэ өөһэд хоорондоо урилдахадаа Гарбатюк («Урожай») 1 час 29 минута 59 секунда соо ерэжэ, баранийе ахиж гараа. Давыдов, Луговской («Труд»)—хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

20—25 километрын урилдаанда эхэнэрнүүдэй дундаһаа Сучкова («Труд») шалгарба.

Хүдөөгэй спортсменүүд юрын велосипедээр урилдаа. 15 километрын урилдаанда Котова (Кабанск) түрүүлэн ерэбэ. Эрэшүүлэй дундаһаа 25 километртэ Иванов (Хори) түрүүлээ.

Городой спортсменүүд 100 километртэ табилуулба. «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Давыдов энэ зайе 3 час 4 минута 5 секунда соо гаталһан байна.

Мүрысөөнэй дүнгэй ёһоор, «Труд» команда—түрүү, «Буревестник»—хоёрдохи, «Динамо»—гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

Хүдөөгэй командануудай дундаһаа иволгынхид шалгараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: велосипеднэ спортоор республикын чемпион Лев Давыдов.

А. Игумнов.

Уралан нарижуулгын дурадхалнууд

Улан-Удын паровозо-вагонно заводто уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна. Жэл ерэхэ тудам уралан нарижуулагшад олошоржо, хэдэ мянган дурадхал оруулна. Уралан нарижуулга хадаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин үнэ сэнгые химдаруулха, ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилха хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Энэ жэлэй үнгэрһэн 4 һарын туршада тус заводто уралан нарижуулгын 344 һанамжа орожо, 180-ниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэбэ. Тэрэнэй ашаар завод 1.482.885 түхэригэй алмалта хээ.

Илангаяа вагон хабсарха цехын коллектив энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Вагоннигуудай һүүлэй 4 һарын хугасаа соо оруулһан 48 дурадхалай 33-ниинь үйлэдбэридэ хэрэглэгдэжэ, 278118 түхэригэй алмалта үгөө.

Уралан нарижуулагшад, слесарьнууд В. Попов, Г. Котельников, Арцаба гэгшэдэй оруулһан һанамжа жэл соо 18288 түхэригэй алмалта үгэхэһөө гадна, ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлнэ.

С. Черненко.

Архинша залихай ябадалтай шангаар тэмсэхэ

Сүүдэй зал соо хүн зон олон. Тэдэнһээ тээ урдуур, хуушан һандали дээрэ доошоо харашоод, абяа аниргүй һууһан урзэгэр үһэтэй, бэгзэгэр хүниие зал соо һуугшад ууртай, шоо үзэһэн нюдөөр шэртэн харана.

Сүүдлүүлэгшэдэ һүүлшын үгэ үгтэбэ.

— Архи... архиһаа тодхортожо, автомашинаараа хөөрэхэн Таня хүүхэниие үхэтэрнь дайруулһандаа гэмтэйб. Гэмээ мэдэрнэб... Гэнэ боолоол даа. Саашадаа сэхэ сэбэрээр ябахаб, хэһээлтым болзорые хороожо хайрлахыетнай дээдэ сүүдһээ гуйнаб, — гэжэ шэшэргэнэһэн һүлэмхи хоолойгоор гэмтэ Дашацэрэн Батуев гэгшын арайхан абяа гаража байхыень һаяшаг Хори тосхонойхид дуулаһан байха.

Энэнь үнэхөөрөө гэнэтын ушарал гү? Юундэ гэмынь урдаа, гэмшэлынь хойноо болооб? Бага наһатай 4 хүбүүдээ орхёод, «Коммунизм» колхозой гэшүүн Дашацэрэн яахадаа 6 жэлээр эрхээ хаһагдаха болооб? Энэнь гэнэдэжэ хэһэн ушар бэшэ! Архиһаа болоһон гэмтэ хэрэг. Дашацэрэн элүүр байгаа һаа, гудамжада ябаһан бага үхибүүе даруулхагүй бэлэй. Олониитын байдалда харша, элдэб аягүй, зүдэг зутар зэбүүсэмэ муухай ябадал архиһаа болодог, тэрээнһээ шалтагаалдаг. Энэшье Дашацэрэн архиһаа боложо, гэмдэ ороод, сүүдэй урда зогсобо.

***

Архи гээшэ хүнэй ами бэедэ заһаршагүй ехэ хоро хүргэдэг ха юм. Архинша хүнэй зүрхэн, бөөрэ, эльгэн, нервэнь, хото хоолойнь архида ехээр хорлогдожо, үбшэн болодог. Тиигэжэ архинша хүнэй махабад һарнин һуларжа, сагһаа урид үхэжэ хосордог. Тэрээнһээ гадна, мэдээ алдатараа архи залгяад, үбэлэй хүйтэндэ хээрэ хоножо, үе мүсөө хүлдэһэн, эрэмдэг дохолон, гар хүлгүй болоһон гү, али һогтуушагаар ажаллажа машинада хургаа, гараа таһа татуулһан, элдэб оһолдо орожо, үе наһаараа үлбэр болоһон ушарнууд баһал байдаг.

Архи гээшэ ехээр уухада, хүнэй бэе махабадые хорложо, һандарган муудхаахаһаа гадна, олониитын хэрэгтэ хоро хүргэдэг, хуушан сагай бузагай үлэгдэл мүн. Харгы замда, үйлэдбэри дээрэ болодог элдэб уса гэмтэл, хулигаантаха, хүниие элдэб муухайгаар харааха, наншалдаха, ехэдэжэ ерэхэдээ — алаха ябадал ехэнхидээ архиин һогтуугаар лэ гаргагдадаг бшуу.

Автомашина болон мотоциклын хүмэрихэ, юумэ мүргэхэ гэхэ мэтын оһол ушарнууд ехэнхидээ жолоошодойнь уунхай гү, али һогтуу ябаһан дээрэһээ болодог. Юундэб гэхэдэ, багаханааршье архи ууһан хүнэй оршон тойроноо ажагласань бага боложо, халтад гэбэл, харгы замаар ябаха гурим эбдэдэг байна.

Тиихэдэ архиһаа боложо ажал хэрэгэй ямар ехээр һаатадагынь бултанда мэдээжэ. Үбһэ, таряа хуряалгын үедэ шажанай элдэб ёһолол хэһэн, обоо тайлга тахиһан нэрэ зүүгээд, үнэндөө хэдэн үдэрөөр архидажа, колхозой хүдэлмэри хойшо татадаг ябадал мүн лэ заримдаа үзэгдэдэг.

Архида орошоод, бүтылхэтэй харые харахадаа шүлһөө залгижа ябадаг болоһон хүнүүд гүрэн түрынгөө, гэр бүлынгөө үмэнэхи нангин уялгануудаа мартадаг. Тиигэжэ доройтохо ябадалай халтирхай замда орошодог. Ямаршье аргаар һаань хамаагүй, архил оложо ууха гэһэн зорилго урдаа табидаг байна. Тиимэ болоһон хүн гүрэнэй, ниитын зөөри хулгайлдаг, олоһон хамаг салингаа гэр бүлэдөө асарангүйгөөр, үри бэеэ хооһоор үлөөгөөд, архи болгожо залгидаг байха юм.

Элдэб муухай ааша гаргаха, хэрүүл хэлэ татаха, наншалдаха сохилдохо ябадал гол түлэб архи ууһан дээрэһээл болодог бшуу. «Һогтуу, галзуу хүндэ — далай үбдэгсөө», «һогтууһаа галзуу айдаг» гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Архи амаараа гаратараа залгижархёод зарим залуушуул залихай ябадал гаргажа, хүн зоной амархада һаад хэдэг байна. Һогтуу гү, али ехээр амаа халанхай хүнүүд хулигаантадаг юм. Ниитын гурим эбдэһэнэйнгээ түлөө арадай сүүдээр 10—15 хоногоор сүүдлүүлэгшэдэй дунда яһала барагааршье хүдэлдэг залуу хүдэлмэришэд, дээдэ һургуулинуудай, илангаяа зооветеринарна институдай студентнэршье, тэрэ тоодо комсомолшуудшье дайралдадаг. Иигэжэ ниитын гурим эбдээд, хэдэн хоногто түрмэлээд ерээшэдые зарим профсоюзай, комсомолой организацинуудай, тус тус коллективүүдэй суглаан дээрэ шангаар шүүмжэлдэггүй байна. Хулиган ябадал гаргаһанайнгаа түлөө сүүдлүүлээд, ажалдаа ерэхэдэнь, тэрээниие хамтын суглаан дээрэ шангаар шүүмжэлхэ хэрэгтэй.

Сэхэ сэбэрээршье ябаһан хүниие элдэб гэмтэ ябадалай намаг руу һорожо оруулжархидаг сиибэн хүхэ архиин арбан гурбан жолоодо ажалша хүнэй оройлдохогүйн тула, архи ехээр уудаг ябадалтай тон шангаар тэмсэхэтэеэ хамта, ажалшадай, илангаяа залуушуулай болбосоноор амарха, сүлөөтэй сагаа хүхюун сэнгэлигээр, архи тамхигүйгөөр үнгэргэхэ арга олгохо хэрэгтэй. Тиихын тулада спорт, физкультура эрхилдэг эмхинүүдэй, театр, клубуудай, библиотекэ, кино, радиогой хүдэлмэриие эрид һайжаруулха шухала. Уранһайханай кружогуудай хүдэлмэридэ, экскурси болон аяншалгада, элдэб һорёо мүрысөөндэ, урилдаа барилдаанда, һур харбаанда залуушуулые олоор хабаадуулха ёһотойбди.

Манай тон хүсэтэ аргануудай нэгэн бологшо хэблэлые, олон тиражтай хэблэмэл газетэ, ханын һонин, «колючка» мэтые үргэнөөр хэрэглэхэ, архи уугаашадые зуража байгаад шангаар шүүмжэлэн бэшэжэ, эшээхэ, үнэхөөрөө бололгүй юумэ хэжэ ябанаб гэжэ ойлгохо арга олгохо хэрэгтэй.

Манай Совет гүрэн дотор архиншадай бии болохо социальна үндэһэн үни усадхагданхай. Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалай, баялигай ургаха тудам ажалша зоной байдал улам һайжарна, бүри тэниглэн, улам хүхюун сэнгэлиг болоно. Совет засагай дүшэн жэл соо политическэ, соёл гэгээрэлэй талааараа хүмүүжэһэн, ушар ёһо мэдэхэ, Эхэ орондоо заха хизааргүй дуратай хүнүүд хүмүүжэээ. Тэдэнэр социалистическэ моралиин ёһо гуримуудые наринаар сахин, Эхэ оронойнгоо аша туһада үнэн сэхээр алба хэнэ. Тиигэбэшье буржуазна үеын хорото үлэгдэл бологшо архида орохо, тэрэниие хэмһээ хэтэртэр уужархёод, элдэб муухай ааша гаргаха ябадал манайда үшөөл бии байһаар. Ажалай журам, ниитын гурим эбдэхэ, үйлэдбэри дээрэ голодһо гаргаха, обществодо харша элдэб гэм хэхэ мэтын хазагай ябадалнууд архи ходо уудаг болоһонһоо үндэһэтэй бшуу. Тиимэһээ, архи ходо уудаг болоһон ушар коммунизм байгуулха хэрэгтэмнай ехэ хоро хүргэнэ, һаад хэнэ.

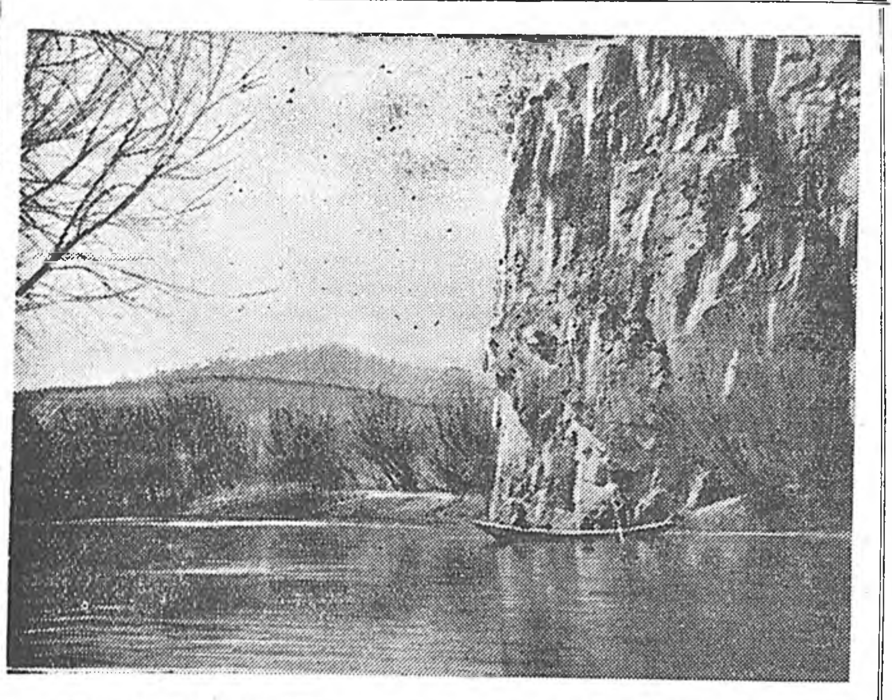
Ушар тиимэһээ, «намһаа саагуур, наранһаа наагуур байг» гээд лэ, хүн бүхэн хара амяа хараад ябаха бэшэ, харин архидаха, хулигаантаха мэтын хуушан сагай хорото үлэгдэлнүүдтэй шангаар, эбсэшэгүйгөөр саг үргэлжэ тэмсэхэ ёһотой.

С. БАДМАЕВ, политическэ болон шэнжэлхы ухаанай эрдэм дэлгэрүүлдэг РСФСР-эй бүлгэмэй гэшүүн.

» совхозой дүршэлтэй хонишон Чимитдоржо Эрдынеев 23-дахи жэлээ ажаллажа ябана. Даажа абаһан 544 түлгэ хонидоо тобир тарганаар, гарзагүйгөөр ондо оруулханхай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Эрдынеев түлгэдөө адуулжа ябана.

Л. Хайдуровай фото.

Сэлэнгын эрье зубшажа ябахада имиэшье хабсагайнууд дайралдадаг.
Н. Левскиин фотоэтюд.

УДХААРАА АДЛИШУУ ОРОД-БУРЯТ ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД[1]

III. Хани нүхэсэл, хамтын хүсэн тухай

1. Вещь хороша, когда новая, а
друг—когда старый.
Эд бараан шэнэдээ дээрэ,
инаг нүхэр хуушандаа дээрэ.

⁂

2. В тесноте, да не в обиде.
Эбтэй уладууд
эрьеын арhан соо багтадаг.

⁂

3. Гора с горой не сходится,
а человек с человеком сходится.
Хоёр хада ойрошье hаа—
уулзахагүй,
Хоёр хүн холошье hаа—
уулзаха.

⁂

4. Доброе братство милее
богатства.
Ахадүүнэр эбтэй hаа,
абдарш алтан хэрэггүй.

⁂

5. Дружные сороки и гуся съедят.
Дружный табун и волков не
боится.
Нетрудно врагов победить,
если всем заодно быть.
Один и камень не поднимет, а
миром и гору перенесем.
Артелью хорошо и недруга
бить.
Эбтэ шаазгай
элеэ барижа эдихэ,
эриhэн дээhэн
шулуу отолжо шадаха.
Олон турлааг барасые барижа
эдихэ.
Субажа ябаhан барасhаа
сугларжа hууhан шаазгай
хүсэтэй.
Эбээ нэгэдэhэн шаазгайнууд
элеэ шубуу бариха,
ухаагаа нэгэдэhэн хүнүүд
уула хабсагай эбдэхэ.

⁂

6. Если человека не знаешь,
посмотри на его друга.
С кем хлеб-соль водишь,
на того походишь.
С кем поведешься, от того и
наберешься.

Нүхэрые нүхэрөөрнь танидаг,
алтые шоройгоорнь танидаг.
Нүхэрөө нүхэрөөрнь шэнжэдэг,
нүүрhые дүрэхөөрнь шэнжэдэг.
Багшаарнь шабиие таниха,
шабяарнь багшые таниха.

⁂

7. Живи для людей, поживут и
люди для тебя.
Хүндэ туhа хэхэдэ,
өөртэ туhа болохо.
Олон зоной түлөө оролдохо,
хамаг зоной түлөө хадхалдаха.
Хүнэй хэрэг бүтээбэл,
өөрын хэрэг бүтэхэ.

⁂

8. Жить душа в душу.
Эбы хөөрхы байха.
Ами ниилэжэ hууха.

⁂

9. Их не разольешь водой.
Татаhаа таhаршагүй танил,
матаhаа матаршагүй нүхэдүүд.
Забhараарнь хара хилгааhан
багтахагүй.

⁂

10. Конь узнается при горе,
а друг—при беде.
Друзья познаются в несчастье.
Холо газарай харгыда
хүлэгэй hайниие таниха,
хохидохо, ядаха сагта
нүхэрэй hайниие таниха.

⁂

11. На хороший цветок и пчелка
летит.
На хороший цветок летит и
мотылек.
Һайн мориндо эзэн олон,
һайн хүндэ нүхэр олон.
Замаг ехэтэй уhанда
загаhа жараахай олон,
зан hайнтай хүндэ
нүхэр хани олон.
Һайн хүндэ нүхэр олон,
муу хүндэ яла олон.

⁂

12. Недруг поддакивает, а друг
спорит.
Алаха хүн нилтагар,
абарха хүн хёрхогор.

[1] Үргэлжэлэл. Эхининь манай газетын майн 16, 21-нэй номерто.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ГДР-эй Министрнүүдэй Советэй заседани

О. Гротеволиин хэлэhэн үгэ

БЕРЛИН, майн 28. (ТАСС). ГДР-эй Министрнүүдэй Советэй заседани үсэгэлдэр боложо, ГДР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ Отто Гротеволиин мэдүүлгые шагнаа.

Хүдөө ажахын товарна продукциин элбэг, промышленна эд бараанай бүри ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг боложо, ажалай бүтээсын дээшэлжэ байhан дээрэhээ эдеэ хоолой продукт худалдаха карточна гуримые ГДР-тэ энэ дары болюулха аргатай болообди гэжэ Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ заагаа.

Абтахаяа байhан хэмжээнүүд ажалшадай байдал hайжаруулхые ГДР-эй правительствын, хүдэлмэришэн ангиин партиин хододоо оролдодог байhые бүхы Германиин ажалшадта харуулха гэжэ О. Гротеволь хэлээ.

1958 оной майн 29-hөө эдеэ хоолой зүйл худалдан абаха бүхы карточканууд болюулагдаха юм. Тиихэтэй хамта, шэнэ үнэ сэн тогтоогдохо байна. Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй сэн карточна гуримай байhанайхида орходоо дээгүүр байхашье hаа, мүнөөнэй коммерческэ үнэ сэнгэhээ hураггүй доогуур юм гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Карточна гурим болюулhанhаа уламжалан гараhан нэмэлтэ гаргашые хүсэлдүүлхын тулада ажалшадай салин хүлhэн дээшэлүүлэгдэхэ, мүн салиндань нэмэлтэ тогтоогдохо юм гэжэ О. Гротеволь хэлээ.

Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада 1958 оной арадай ажахын түсэбые, хоёрдохи табанжэлэй түсэбые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тулада бүри ехэ оролдолго гаргагдаха ёhотой гэжэ ГДР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ заагаа.

ГДР-эй хүн зоной байдалые горьтойгоор hайжаруулха зорилготой хэдэн хуулиин проектнүүдые ГДР-эй Арадай палатын үзэмжэдэ табиха гэжэ Министрнүүдэй Совет шиидхэбэри гаргаа.

Республиканска правительство байгуулхые Францийн компарти хүсэнэ

ПАРИЖ, майн 28. (ТАСС). Францийн коммунистическэ партиин парламентска группын түрүүлэгшэ Жак Дюкло республиканска партинуудай парламентска группануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ мүнөөдэр хандаба. Тиихэдээ, Национальна суглаанай республиканска олонхидто түшэглэдэг конституционно правительство байгуулжа шадахаар кандидадые хамтаараа хараалан олохо дурадхал оруулаа. Мүнөөдэр нютагай сагаар 15 часта Национальна суглаанай байшан соо республиканска партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөө зарлахые Жак Дюкло дурадхаhан байна.

Францийн Национальна суглаанда

ПАРИЖ, майн 27. (ТАСС). Конституциие хубилгаха проект тухай асуудал Национальна суглаанай мүнөөдэрэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Францийн коммунистическэ партиин парламентска группын түрүүлэгшэ Жак Дюкло үгэ хэлэхэдээ, генерал Де Голлиин мэдүүлгэ хээд байhанhаа уламжалан, конституциие хубилгаха тухай асуудал зүбшэhэнэй хэрэггүй болоо гэжэ онсолон тэмдэглээ. Шэнэ правительство байгуулха зорилгоор Де Голль хэлсээ хэжэ эхилээ гээд тэмдэглэхэ зуураа, Дюкло иигэжэ асууба: «Национальна суглаанда оройдоошье дуулгангүйгөөр, правительство байгуулха иимэ ябуулга хэн, хайшан гээд эхилжэ шадаха байгаа гээшэб?».

Де Голль «республиканецуудай республикаяа хамгаалхыень хорихые хүсэнэ», тэрэ хадаа «правительствын зарим гэшүүдэй хабаадалсалгатайгаар» ябуулга хэнэ, «бүрин эрхэтэ эзэн шэнгеэр мэдүүлгэ хэнэ», «армида, тэрэниие командалжа байhан шэнгеэр хандана» гэжэ Дюкло мэдүүлээ.

Национальна суглаан хадаа республикын президент энэ ушар тухай мэдэдэг байгаа гү гэжэ hонирхохо, тайлбари үгэхыень правительствода эрилтэ хэхэ эрхэтэй гэжэ Дюкло мэдүүлhэн байна.

Удаань «Эсэргүүсэлтын демократическа, социалистическэ союзай» гэшүүн Миттеран үгэ хэлэхэдээ, үсэгэлдэр үдэшэнhөө хойшо эхилhэн ушар байдал тушаа ямар хараа бодол баримталжа байhанаа тодорхойгоор хэлэжэ үгэхыень правительствоhаа эрибэ. Хэрбээ правительствын иимэ тайлбари үгэхэ дурагүй байгаа hаань, парламентын гэнэдэхэгүйн тулада Национальна суглаанай шэнэ заседани зарлаха саг тухай Национальна суглаанай түрүүлэгшэ депутадуудhаа асуулта хэхэ ёhотой гэжэ Миттеран хэлээ.

Миттеранай үгэ хэлэhэнэй hүүлээр Национальна суглаанай түрүүлэгшэ заседаниин забhарлалга соносхобо.

Францийн ажалшад республиканска байгуулалтаяа хамгаалжа байна

ПАРИЖ, майн 28. (ТАСС). Республиканска байгуулалтада халдан оролгын үргэлжэлhөөр байhан дээрэhээ, мүнөө үдэшэ олон зоной хабаадалгатай демонстраци Парижда үнгэргэхэ гэжэ шиидхэhэн тухайгаа демократическа организацинууд соносхоо. Демонстрацида хабаадагшад Парижай үйлсөөр Нациин талмайhаа Республикын талмай хүрэтэр ябажа гараха юм. Республикые, эрхэ сүлөөе хамгаалхаар ажалшадай шууд шиидэнги байhан тухай тэдэнэр мэдүүлхэ байна. Онсо байдал тухай хуулиин ёhоор олониитын газарта али бүхы манифестаци хэлгын хоригдоhон байбашье, энэ демонстраци эмхидхэгдэхэнь.

Французска коммунистическэ парти, социалистическэ парти, хүнэй эрхын лига, прогрессивнэ республиканецуудай союз, фашизмда эсэргүүсэхэ комитет, ажалай бүгэдэниитын конфедераци, «Форс Увриер» конфедераци, «Францийн христос шажантай ажалшадай конфедераци», республиканска бусад олон организацинууд демонстраци хэхэ тухай уряалhан байна. Иимэ демонстрацинууд ороной бусад городуудта эмхидхэгдэхэ юм.

Францийн ажалшадтай hаналаа нэгэдэжэ байhанаа элишэлэн мэдүүлhэн бэшэгүүд элдэб ороной ажалшадhаа Францийн коммунистическэ партиин, ажалай бүгэдэниитын конфедерациин хүтэлбэриин нэрэ дээрэ орожол байhаар. Даниин, Австриин, Хойто Ирландиин, Португалиин коммунистическэ партинуудай хүтэлбэрилхы органуудhаа иимэ бэшэгүүд, телеграмманууд абтаба. Тэрэшэлэн Венгриин, Германиин Демократическа Республикын, Италиин, Баруун Германиин ажалшад, профсоюзна организацинууд Францийн хүдэлмэришэн ангиие, Францийн бүхы демокрадуудые амаршалhан байна.

Великобританиин компартиин политическэ комитет мэдүүлгэ толилоо. Францида республиканска байгуулалтые хамгаалхын түлөө тэмсэжэ байгшадые дэмжэхыень Англиин бүхы демократическа, түрүү хүсэнүүдые политическэ комитет уряалаа.

Пфлимленэй правительство тушаалhаа бууба

ПАРИЖ, майн 28. (ТАСС). Тушаалhаа бууха тухай мэдүүлгэ правительствые толгойлогшо Пфлимлен республикын президентдэ мүнөө үглөөгүүр баряа. Президент тушаалhаа буулгыень зүбшөөгөөгүй болобошье, Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын тушаалда кандидатурые хараалан олохын тулада заншалта ёhоор политическэ хүтэлбэрилхы хүнүүдтэй хэлсээ хэжэ эхилээ.

Правительствын иимэ шиидхэбэри абахын урда тээ Национальна суглаанай заседани боложо, Конституциие хубилгаха тухай асуудалые майн 27-ной үглөөгүүрhээ эхилэн, hүни орой болотор хэлсэhэн байгаа. Үгэ хэлэлгэ нэгэтэ бэшэ таhалдадаг байба. Конституциие дары түргэнөөр хубилгаха тухай правительствын эрилтые зарим парламентска группануудай зүбшөөгөөгүй болобошье, эсэсэй эсэстэ 408 депутат тэрэ эрилтыень дэмжэжэ дуугаа үгөө. Францида ехэ бэрхэтэй үедэ засаггүй байхагүйн тулада коммунистнууд олонхидтой hаналаа нэгэдэнэ гэжэ коммунистическэ партиин парламентска группын түрүүлэгшэ Жак Дюкло мэдүүлhэн байна.

Гэбэшье, коммунистнуудай дууе би хараадаа абанагүйб. Эдэ дуугүйгөөр, правительствын эрилтые дэмжэhэн олонхид, минии hанамжаар, үшөөл дутамаг байна гэжэ правительствые толгойлогшо мэдүүлээ. Энэ ушар правительствын тушаалhаа бууха шалтаг болоhон байха юм.

ФРАНЦИДАХИ БАЙДАЛ

ПАРИЖ, майн 27. (ТАСС). Генерал Де Голлиин мүнөөдэрэй мэдүүлгые коммунистнууд болон социалистнууд ехээр буруушааба. Энэ хоёр парти Национальна суглаанда эгээн томо группануудта юм.

Францийн коммунистическэ партиин политбюро мүнөөдэр коммюнике толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ онсо тэмдэглэгдэнэ. «Правительствын, гүрэнэй толгойлогшо болоо байhан шэнгеэр» генерал Де Голль мэдүүлгэ хэбэ». «Парламенте дуулгангүйгөөр» нюуса үгэсэл хэhэнэйнгээ hүүлээр лэ иимэ мэдүүлгэ хэжэ болохо байна гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, орон дотор шанга засаг тогтоолгодо эсэргүү тэмсэл, республикые хамгаал тэмсэл хэхыень республиканска байгуулалтын тала баридаг бүхы хүнүүдые политбюро уряалhан байна.

Францийн правительствые толгойлогшын тушаалда генерал Де Голлиин кандидатурые ямар ушарта дэмжэхэгүйбди гэжэ Францийн социалистическэ партиин парламентска группа болон хүтэлбэ... мүнөөдэр мэдүүлээ тээд Франс Пресс агентство дамжуулна.

Социалистнуудай парламентска группа мэдүүлгэ толилоо. Энэ мэдүүлгын проектые 112 депутат hайшааhан, 3 депутат буруушаан дуугаа үгэhэн байна. 1 депутат hаналаа баряа. Мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Национальна суглаанай олонхидой найдабариие хүлеэжэ байhан лэ сагтаа хуулита правительство өөрынгөө тушаалда үлэхэ ёhотой...

ПАРИЖ, майн 28. (ТАСС). Национальна суглаанай баруун үзэл баримталдаг партинуудай фракцинууд тушаалhаа зугадаhан Пфлимленэй орондо правительствые толгойлогшын тушаалда генерал Де Голлиин кандидатура ... жүүлхые арсадаг байhанаа ... хыпь тулада социалистическэ ... тида баалалта хэнэ.

Социалистнуудта нүлөө үзүүлхые «бэеэ даанхай республиканецууд» оролдоно гэжэ Национальна суглаанай мүнөөдэр болохо ... углуу булангаар хэгдэhэн хөө... дөөнүүдhээ эли болоhон байна. Партиин хүтэлбэрилхы комитет ... парламентска группада нүлөө үзүүлжэ шадаха гэжэ тоолоhон дээрэhээ социалистическэ партиин генеральна секретарь Ги Молле ... «бэеэ даанхай республиканецууд ... үгэдөө оруулха гэжэ оролдодог ... ха. Социалистнуудай парламентска группын заседани мүнөөдэр болохо юм.

«Де Голль коммунистнууд ... hоо Де Голлиинь Ги Молле ... бэ» гэжэ «Монд» газетэ бэшэнэ.

Баруунай үзэл баримталагшадай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн «бэеэ даанхай республиканец» Поль ... но Де Голлиин кандидатурын ... жүүлэгдэжэ болохо байhанда ... гүйгөөр хандахаяа болихыень ... циалистическэ партиие уряалаа. Тиигээгүй hаатнай арадай ... бии боложо, «социалистнуудые хосороохо» гэhэн хэбэртэйгээр ... гаhан байха юм.

Республикые хамгаалхын түлөө зүүнэй үзэл баримталдаг бүхы ... сэнүүдэй ябуулгые нэгэдүүлхэ ... hэн hанамжын социалистнууд ... дунда hүүлэй үедэ улам дэлгэрэжэ байhан дээрэhээ баруунай үзэл баримталдаг партинууд социалистнуудта бүри ехээр баалалта хэжэ боложо байна.

ПАРИЖ, майн 28. (ТАСС). Генерал Де Голль Парижда ерэжэ ... жэ үдэшэлэн мэдээжэ болоо гэжэ Франс Пресс агентство мэдээнэ.

Республикын президент мүнөө үдэшэ Де Голльтой уулзажа, правительство байгуулхые тэрээндэ даалгаха юм ха гэжэ Национальна суглаанай боложо байха үедэ тэндэ зэрэг үгэнүүд дуулдадаг байгаа гээд агентство онсолон тэмдэглэбэ.

Франс Пресс агентствын мэдээhэнэй ёhоор «Генерал Де Голль тойрон эмхилэн жэгсахые уряалжа, өөрынгөө МРП партиин парламентска группада Пфлимлен хандаа гэжэ парламентынхид дүүлнэ.

ЛИВАН

Ливан гэжэ гүрэн Дундада далайн зүүн эрьедэ оршон байдаг. Тэрэ хадаа 10,4 мянган дүрбэлжэн километр талмай эзэлдэг, 1 миллион 416,5 мянган хүн зонтой юм. Хүн зонойнь 30 гаран процент арабууд, тэндэ мүн армянууд, курднууд болон бэшэшье яhатан бии. Гүрэнэйнь хэлэн араб хэлэн юм. Оронойнь ниислэл хото Бейрут.

Ливан гээгдэнги, хүдөө ажахы эрхилдэг орон юм. Тэрэнэй байгаалиин баялигууд тон багаар шэнжэлэгдэнхэй. Ливанда шулуун нүүрhэ, түмэрэй руда, үнгэтэ металлнууд бага зэргэ бии.

Ороной экономикодо капитал оруулгын 90 процентые хариин гүрэнүүдэй, тэдэнэй тоодо Англиин, Францийн капитал эзэлнэ.

Ливанай хүдөө ажахы урдын барга аргаар хүгжөөгдэнэ. Помещигүүдэй гарта нилээд ехэ газар бии байhаар. Иимэ дээрэhээ ороной олон тоото ажалшад—жэжэ газар эдлэгшэд түйлай ехэ түлөөhэ үгэхөөр болзолдоод, баяшуулhаа газар абажа, эдлэхэ баатай болодог. Эндэ яблока, банан, апельсин, лимон, виноград, мүн шэнииhэ, ячмень, хартаабха, тамхи гэхэ мэтэ ургамал таригдадаг юм. Орон дотор мүн мал (морин, үхэр, элжэгэ, мул, хонин, ямаан) үсхэбэрилэгдэдэг.

Ороной национальна олзо орошын миинлэ 16 процентые промышленность үгэдэг. Эдеэ хоолой болон үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ промышленностиин гол hалбари юм. Эндэ хэдэн цементнэ завод бии. Нефть урадхуулан зөөлгын хоолойнуудай татагдаhан газарнуудта—Триполи, Сайд гэжэ хотонуудта нефть болбосоруулгын заводууд бии. Ороной бүхы томо, дунда зэргын предприятинууд харини капиталай гарта гү, али тэрээнhээ мэдэлтэй юм.

Ажалшан арадай байдал аргагүй хүндэ юм. Хүдэлмэришэдэй байдалые хүнгэдхэхэ тухай 1946 ондо абтаhан хуули сахигдадатгүй. Мүнөө орон дотор хэдэн оло мянган хүдэлмэригүйшүүл бии. Эхэнэрнүүдэй хүдэлмэри эрэшүүлэйхидэ орходоо промышленностьда 2 дахин үнэгүйгөөр, хүдөө ажахыда—4 дахин үнэгүйгөөр сэгнэгдэдэг.

Ливан — парламентарна республика. Ороной хуули гаргадаг дээдын засаг нэгэ палататай парламент юм. Палатын hунгаhан президент Министрнүүдэй Советтэй хамта гүйсэдхэхэ засагые бэелүүлдэг.

1920 онhоо 1941 он болотор Ливан Нацануудай Лигын мандат доро байhан юм. 1943 оной hүүлдэ Сири, Ливан, Франци гурбанай хоорондо хэлсээн хэгдэжэ, тэрэнэй ёhоор Сири Ливан хоёр бэеэ даанги байдалаа алдажа, Францийн мэдэлдэ ороhон байгаа.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай hүүлээр Ливанай арад эрхэ сүлөөгэй түлөө эрид шууд тэмсэнэ. Тэрэнэй ашаар Англи Франци хоёр 1946 ондо Ливанhаа сэрэгүүдээ гаргажа абаашаха баатай болоhон юм. 1945 ондо Ливан араб оронуудай Лига байгуулхада хабаадалсаа. Мүн тэрэ ондо Ливан Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида абтаа hэн.

1955 ондо Бандунгска конференцидэ хабаадалсаhаниинь Ливанай арадай эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байhаниие харуулба.

Өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанги байдалай түлөө Ливанай, Дунда Зүүн зүгэй бэшэ арадуудай эрэлхэг тэмсэлые дараха гэжэ баруун оронуудай империалистнууд галзуурна.

Имагтал иимэ зорилготойгоор Америкын Холбоото Штадуудай империалистнууд 1957 оной эхиндэ «Эйзенхауэрэй номнол» гэжэ нэрэтэй дай жүрөөдэhэн түсэб баталан гаргаа hэн. Помещигүүд болон томо буржуазин талые хаража, Ливанай правительство Америкын зонхилогшодой мэдэлдэ орон, арад ниитынгээ хэрэгтэ эсэргүү шиидхэбэри абаа hэн: 1957 оной мартда «Эйзенхауэрэй номнолые» зүбшөөрhэн мэдүүлгэ хэhэн байгаа.

Правительствын энэ гэмтэ ябадалда харюу болгон, Ливанай арад зон Эхэ оронойнгоо бэеэ даанги байдалай түлөө тэмсэлые шангадхаба. 1957 оной май hараhаа хойшо бүхы орон дотор ажалшадай буhалгаан, империализмда эсэргүү хүдэлөөнүүд, демонстрацинууд саг үргэлжэ болоно.

Ливанай арадай энэ тэмсэл hүүлшын үедэ илангаяа шангадаба. Мүнөө бүхы дэлхэйн олониитэ Ливанда боложо байhан событинуудые тон ехэ анхаралтайгаар шэртэжэ байна. Энэ ямар ушартай юм?

Майн 7-ной hүни «Телеграф» гэжэ ливанска прогрессивнэ газетын редактор Насиб Метни алуулаа. Тэрэ хадаа оронойнгоо бэеэ даанги байдалай түлөө, империалистическэ гүрэнүүдэй политикада эсэргүүсэн тэмсэдэг түрүү хүн байhан юм.

Метни гэгшые алаhан ушар Ливанай арадай патриотическа хүдэлөөнэй шэнээр орьёлон бадаралтын шалтагынь боложо үгэбэ. Ороной ниислэл Бейрудтэ тиихэдэ боложо эхилhэн бүгэдэниитын забастовко мүнөөшье болотор зогсоногүй.

Мүнөө үедэ бүхы орон дотор бүгэдэарадай үргэн хүдэлөөн боложо байна. Тэрэ хадаа өөрынгөө арадта харша правительствода эсэргүү, империалистическэ оронуудай политикада, хамагай түрүүндэ «Эйзенхауэрэй номнолдо» эсэргүү тэмсэл мүн.

Бүгэдэниитын забастовко ороной ажабайдалые зогсоожорхёо. Ороной харгынуудаар ябадал замхашанхай, фабрика, заводууд хүдэлнэгүй. Бейрудэй, тэрэнэй удаадахи эгээн томо хото болохо Триполиин үйлсэнүүдтэ баррикаданууд бодхоогдонхой. Һүни бүри Бейрут болон бэшэ хотонуудта бомбо тэhэрнэ.

Ливанда бодото дээрээ арадай буhалгаан боложо байна гээшэ. Триполи болон бэшэ газарнуудта буhалгаашад байдалаа зонхилжо байна. Ороной хахадhаа үлүү газарынь мүнөө үедэ правительствын мэдэлhээ гаралшанхай.

Хэрбээ Ливанай доторой хэрэгтэ харини империалистическэ оронуудай оролсоогүй hаань, тэндэхи байдал арадай илалтаар үни түгэсэхэ байhан юм. Теэд харини эзэмдэгшэд, түбхын түрүүндэ, Америкын империалистнууд Ливанай доторой хэрэгүүдтэ бүдүүлиг баргаар оролсоно. Америкын сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэд Ливанай эрье тээшэ 6-дахи флодоо яаралтайгаар абаашана. Тэндэ американска ябган сэрэгые буулгахаар бэлэдхэл хэгдэжэ, Ливан руу Америкаhаа буу зэбсэг ехээр абаашагдана. Ливанай правительство Америкын болон бэшэ баруун гүрэнүүдэй посольствонуудтай нягта холбоо байгуулжа, арадтаяа тэмсэхэ түсэб табина.

Баруун империалистическэ гүрэнүүдэй аашануудые далдалха зорилгоор Ливанай правительство хүршэ Арабуудай Нэгэдэмэл Республикые хардаба. Тэрэ республикын тухиралтаар манай орондо үймөөн болоно гэhэн худал хуурмаг «хэрэгые» Ливанай правительство аюулгүйн Советтэ hаяхан баряа.

Ливандахи событинууд империалистическэ гүрэнүүдэй эзэрхэг түримхэй политикые, «Эйзенхауэрэй номнолые» элирүүлэн буруушаана.

Ливанай арадай үнэн сэхэ тэмсэлые бүхы дэлхэйн арадууд халуунаар дэмжэнэ. Советскэ Союз хадаа Ливанай доторой хэрэгүүдтэ ямаршье харини гүрэн хабаадалсаха ёhогүй гэжэ эрид шуудаар мэдүүлбэ. Иимэ мэдүүлгэнүүдые Хитад Арадай Республика болон бусад олон гүрэнүүд хээ.

Б. БАТУЕВ.

СОНОСХОЛ

1958 оной июниин 1-дэ үдэрэй ... часта Улан-Удын номой центральна магазин соо (Куйбышевай ... сэ, 28) уншагшадай конференци ... гэргэгдэхэнь. Эндэ республикын ... уранзохёолшод өөhэдынгөө зохёолнуудые уншаха.

Нүхэд, номой магазинда ерэжэ уншагшадай конференцидэ хабаадалсыт.

Номой магазин

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00742. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 149.